

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2018-05-23

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

Frihetsrörelse eller statskupp?

**Om gestaltningen i nyhetsrapporteringen av
självständighetsrörelsen i Katalonien**

Författare: Oscar Barragan & Gustav Pahlsson

Handledare: Mathias Färdigh

Kursansvarig: Marina Ghersetti

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

On October 1 2017 the citizens in the region of Catalonia held a referendum on independence from Spain, which was declared illegal by the Spanish government. On October 27 2017 the regional government of Catalonia declared independence. This made the Spanish government in Madrid activate article 155 in the national constitution, which gave them the power to set aside the regional government in Catalonia and take control over the region.

The purpose of this study is to investigate the framing of the independence movement in Catalonia during the fall of 2017 in three large news outlets in Sweden; Aftonbladet, SVT Nyheter and Dagens Nyheter. We investigated the prevalence of six generic frames described in previous research on framing of political events; attribution of responsibility, conflict, human interest, economic consequences, morality and game. We performed a random sample and applied a quantitative content analysis on 60 news stories published online. We also designed an assay to implement a qualitative text analysis based on previous research.

The main findings in this study show that, overall, the conflict frame was the most commonly used in the news published online by the three news outlets. It was closely followed by the attribution of responsibility, game, human interest, economic consequences and morality frames, respectively. The framing did not vary much between the different news outlets, and confirmed results in earlier studies. The most significant difference was found when the human interest frame was implemented. Previous studies showed that more sensationalist news outlets often times used the human interest frame to a larger extent than the more serious ones in political news stories. Our results implied the opposite in this case. Aftonbladet, which is a more sensationalist news outlet, used the human interest frame less than the more serious and sober news outlet Dagens Nyheter.

Based on the qualitative text analysis we found that the expression of some of the generic frames differed between the three news outlets. In the attribution of responsibility we found that the ex-regional president of Catalonia, Carles Puigdemont, was often times held responsible for the independence movement. In the conflict frame we found that the conflict was regularly expressed in the form of the management of the Spanish government, rather than the actions of the regional government of Catalonia.

Keywords: *Framing, frames, Catalonia, Spain, independence, Aftonbladet, SVT Nyheter, Dagens Nyheter, quantitative content analysis, qualitative text analysis.*

Nyckelord: *Gestaltning, Katalonien, Spanien, självständighet, Aftonbladet, SVT Nyheter, Dagens Nyheter, kvantitativ innehållsanalys, kvalitativ textanalys.*

Innehåll

1. Inledning	1
1.1 Introduktion.....	1
1.2 Utomvetenskaplig problematisering	2
2. Tidigare forskning	3
2.1 Generella gestaltningar i politisk rapportering.....	3
2.2 Generella gestaltningar vid lanseringen av euro	4
2.3 Spelgestaltning	5
2.4 Liknande händelser, olika gestaltningar.....	6
2.5 Gestaltningens effekter på tolerans	7
2.6 Inomvetenskaplig problematisering	8
3. Teoretiskt ramverk	10
3.1 Gestalningsteori	10
3.2 Attributionsteori	12
4. Syfte och frågeställningar.....	14
4.1 Syfte	14
4.2 Frågeställningar.....	14
5. Metod, material & urval.....	15
5.1 Kvantitativ innehållsanalys	15
5.2 Kvalitativ textanalys	16
5.3 Material och urval	17
5.4 Diskussion kring urval	19
5.5 Metoddiskussion	20
5.6 Validitet.....	21
6. Resultat och analys	24
6.1 Självtändighetsrörelsens generella gestaltningar.....	24
6.1.1 Konfliktgestaltning.....	26
6.1.2 Ansvarsgestaltning	26
6.1.3 Spelgestaltning.....	27
6.1.4 Mänskligt intresse-gestaltning	29
6.1.5 Ekonomiska konsekvenser-gestaltning	30
6.1.6 Moralgestaltning	30
6.1.7 Sammanfattning generella gestaltningar	31

6.2 Självständighetsrörelsens gestaltningsmekanismer	31
6.2.1 Vad handlar texten om?	31
6.2.2 Vilka aktörer förekommer i texten och vilka källor används?	33
6.2.3 Vilka värdeladdade ord, beskrivningar och metaforer förekommer i gestaltningen?	35
6.2.4 Hur ser bildsättning och bildtext ut?	38
6.2.5 Vilken typ av statistik, tabeller och/eller diagram presenteras i texten?	39
6.2.6 Sammanfattning av gestaltningsmekanismer	40
6.3 Självständighetsrörelsens attribut	41
7. Slutdiskussion	42
7.1 Förslag till vidare forskning	44
Referenslista	46
Bilagor	48
Bilaga 1. Kodschema (svenska)	48
Bilaga 2. Kodschema (engelska)	49
Bilaga 3. Analysschema	50
Bilaga 4: Samtliga undersökta artiklar	50

1. Inledning

Den 1 oktober 2017 höll invånarna i Katalonien en folkomröstning om självständighet från Spanien. Omröstningen genomfördes, trots att den utpekades som olaglig av den spanska regeringen i Madrid, och möttes stundtals av kraftigt polisiärt motstånd. Resultatet var tydligt; över 90 procent av de som röstade ville att Katalonien skulle bryta sig loss från Spanien, samtidigt som många katalaner som var kritiska till självständighet valde att inte rösta. Den 27 oktober 2017 röstade det katalanska parlamentet ja till att utropa självständighet. Detta ledde till att Spaniens regering i Madrid aktiverade artikel 155 i landets grundlag, vilket gav dem makten att avsätta det regionala styret och ta kontroll över regionen.

Efter att den spanska regeringen tagit beslut om att avsätta den katalanska regeringen begärde den spanske riksåklagaren att Kataloniens regionpresident Carles Puigdemont skulle åtalas för bland annat uppror och uppvigling i samband med folkomröstningen och självständighetsförklaringen. Detta resulterade i att Carles Puigdemont lämnade landet och flydde till Bryssel. I flera svenska medier har man kunnat följa utvecklingen av händelseförloppet i Katalonien. Men dessa medier har inte kunnat beskriva hela verkligheten eller hela konflikten i rapporteringen utan tvingats till att göra val. Vem ska få komma till tals och vilka källor ska användas? Ska man benämna självständighetsrörelsen i Katalonien som en kamp för frihet, eller som en olaglig statskupp? Vad medierna väljer att rapportera om, och vilka val de gör i rapporteringen, får betydelse för vad som i slutändan visas för mediekonsumenten, eller publiken. Vad skulle hända om samtliga svenska medier enbart lät katalanska förespråkare för självständighet komma till tals? Eller om man ofta beskrev Kataloniens invånare som "farliga separatister"? Denna skärva av verkligheten, eller denna gestaltning, har möjlighet att påverka hur publiken orienterar sig inom det rapporterade ämnet, samt vilka åsikter den uttrycker.

1.1 Introduktion

Mediernas utrymme är begränsat samtidigt som verkligheten de har som mål att beskriva är oerhört stor. Detta gör att medierna endast har möjlighet att återge en skärva av verkligheten och tvingas göra vissa val i vad de väljer att rapportera om. Vilka ord som används, vilka perspektiv som framhävs eller vilka aktörer som får komma till tals är några av de val som medierna måste ta ställning till, och i slutändan välja mellan. Dessa val, eller gestaltningar av verkligheten, är omöjliga att undvika och produkten av ibland medvetna och ibland omedvetna val.¹

Tidigare forskning inom gestaltningsteorin har visat att mediernas sätt att gestalta händelser och aktörer är viktigt för hur medborgarna orienterar sig i olika ämnen. Denna forskning lägger vikt vid *hur* händelser och aktörer porträtteras, och hur tilldelade attribut kan få en betydande roll för hur allmänheten uppfattar det rapporterade ämnet.² Medierna har således ett viktigt demokratiskt uppdrag och möjlighet att påverka publiken, detta eftersom en stor del av befolkningen hämtar samhällsinformation från nyhetsrapporteringen.

¹ Shehata, A. (2015).

² Ibid.

1.2 Utomvetenskaplig problematisering

Ur ett samhällsligt perspektiv är alltså en studie om självständighetsrörelsen i Katalonien relevant då mediernas rapportering påverkar hur medborgarna uppfattar olika ämnen och skeenden.³ I dag ser vi ett Europa som i relativt stor utsträckning präglas av EU-skepticism och i viss mån även nationalistiska värderingar. Detta blev väldigt tydligt under 2016 när Storbritannien röstade igenom Brexit och således blev det första landet som någonsin valde att lämna EU. Beslutet hyllades av politiska partier som exempelvis Front National i Frankrike och Lega Nord i Italien, som själva är starka företrädare för att lämna unionen. Liksom i Storbritannien, Frankrike och norra Italien tror vi att diskussionerna i Katalonien är centrerade kring den ekonomiska politiken, och tanken om att man bör värna om det egna landet och kulturen. I kombination med detta rådande tillstånd tror vi att gestaltningen av Kataloniens självständighetsrörelse har möjlighet att påverka hur medborgare i Sverige ser på separatistiska, alternativt nationalistiska strömningar. För att undersöka dessa möjliga effekter av gestaltningen måste man dock först identifiera *hur* den aktuella gestaltningen ser ut. Därmed anser vi det relevant att undersöka hur svenska medier gestaltade självständighetsrörelsen i Katalonien under hösten 2017. Detta kommer vi att göra genom att närläsa texter mellan perioden 1 september 2017 och 15 november 2017 och därefter besvara frågor efter ett analysschema. Vi kommer även att undersöka varje text för att se om den går att placera under definierade generella gestaltningar som förekommer i tidigare forskning.

³ Shehata, A. (2015).

2. Tidigare forskning

För att få en ökad förståelse inom ämnet har vi undersökt vilken tidigare forskning som finns. Detta hjälper oss att förstå det fenomen som vi ämnar undersöka. Nedan presenterar vi relevant tidigare forskning som bedrivits på ämnet och förklarar närmare vilken vetenskaplig lucka inom området vår studie ämnar fylla.

2.1 Generella gestaltningar i politisk rapportering

Generella gestaltningar (generic frames) kännetecknas av “[...] att kunna förekomma i all typ av nyhetsrapportering, oavsett vad denna rapportering handlar om”⁴. Semetko och Valkenburg har i sin undersökning *Framing European Politics: A content analysis of press and television news* från 2000 tittat närmare på förekomsten av fem olika sorters gestaltningar, samt var och i vilka sammanhang de förekommer. De har specifikt tittat på artiklar och TV-inslag ur nederländska rikstäckande medier under tidsperioden runt EU-toppmötet i Amsterdam 1997. De analyserade artiklarna och inslagen handlade i huvudsak om politik eller politiska teman i Nederländerna och Europa.⁵

Nedan följer fem olika generella gestaltningar de undersökte och en kort förklaring till vad de betyder.

Konfliktgestaltning (conflict frame) handlar om att fokusera på konflikter mellan en eller flera aktörer. Aktörerna kan vara allt från individer till grupper till institutioner. Det är ett mycket vanligt dramaturgiskt grepp inom journalistiken.⁶ Exempelvis skulle det kunna handla om meningsskiljaktigheter mellan den före detta katalanska regionpresidenten Carles Puigdemont och den spanska regeringschefen Mariano Rajoy.

Mänskligt intresse-gestaltning (human interest frame). Här försöker man ge en nyhet ett mänskligt ansikte och fokusera på en vinkel som ska väcka känslor. Nyheten dramatiserar och personifieras.⁷ Det kan exempelvis handla om hur en specifik människa skulle påverkas om Katalonien skulle bli självständigt.

Ekonomiska konsekvenser-gestaltning (economic consequences frame). Här fokuserar man på vilka ekonomiska följder en händelse kan få. Dessa följder kan vara på individ-, grupp-, regional- och samhällsnivå.⁸ Ett exempel på detta kan vara att en artikel fokuserar på Kataloniens ekonomiska förutsättningar och att regionen står för stora delar av Spaniens BNP.

Moralgestaltning (morality frame). I denna gestaltning lyfts eventuella moraliska och etiska aspekter i en nyhet.⁹ Medier kan exempelvis lyfta polisvåldet under självständighetsrörelsen i Katalonien och fokusera på hur omoraliskt polisen agerat.

⁴ Shehata, A. (2015). s. 362.

⁵ Semetko, H. A., & Valkenburg, P. M. (2000).

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

Ansvarsgestaltning (responsibility frame). I denna typ av gestaltning fokuserar man ofta på att skuldbelägga någon, eller hitta någon som kan komma med en lösning till ett problem.¹⁰ Vem är det som bär ansvaret för att självständighetsrörelsen i Katalonien tagit fart? Är det separatistiska politiska partier, eller folket själva?

När författarna identifierat och definierat de olika gestaltningarna går de vidare med att titta på hur ofta dessa förekommer i den nederländska rikstäckande politiska nyhetsrapporteringen kring EU-toppmötet i Amsterdam 1997. De undersökte artiklar i tidsintervallet 1 maj t.o.m. 20 juni. För att göra detta utformades ett kodschema med 20 stycken ja/nej-frågor. Varje fråga var tänkt att identifiera en av de fem typerna av gestaltning. Resultaten visade att den vanligast förekommande typen av gestaltning var ansvarsgestaltning. Därpå följde konfliktgestaltning, ekonomisk konsekvens-gestaltning, mänskligt intresse-gestaltning och slutligen moralgestaltning.

Författarna tittade därefter på vilken typ av gestaltning som var vanligast förekommande i relation till vilken typ av mediaslag, alltså text/print eller TV. De fann inga större signifikanta skillnader mellan text/print och TV i Nederländerna. Semetko och Valkenburg undersökte dock också skillnaden mellan mer seriösa nyhetskällorna och mer sensationalistiska nyhetskällorna. Här fann man att mer seriösa nyhetskällor oftare använde ansvarsgestaltning och konfliktgestaltning, medan mer sensationalistiska nyhetskällor oftare använde en mänskligt intresse-gestaltning. Semetko och Valkenburg gjorde också en jämförelse mellan gestaltningarna i nyhetsämnena "Europa" och "brott". Där fann man att nyheter som berörde ämnet "Europa" oftare fick en ansvars-, konflikt- och ekonomiska konsekvenser-gestaltning, medan nyheter som berörde ämnet "brott" främst fick en mänskligt intresse-gestaltning.¹¹

2.2 Generella gestaltningar vid lanseringen av euro

de Vreese, Peter och Semetko har i en studie från 2001 undersökt gestaltningen av lanseringen av valutan euro i Europa. De har tittat på två olika nyhetssändningar som sänds under kvällar i fyra europeiska länder (Storbritannien, Danmark, Nederländerna och Tyskland). Dessa nyhetssändningar sändes från de två nyhetskanaler med störst räckvidd i respektive land, vilket i samtliga fall resulterade i en public service kanal och en kommersiell kanal. Författarna genomförde en innehållsanalys av nyhetssändningar från sammanlagt tio dagar. Fem dagar runt lanseringen av euron 1 januari 1999, och fem slumpmässiga dagar i januari 1999 som fick representera den rutinmässiga rapporteringen.¹²

Författarna har inspirerats av Semetko och Valkenburgs studie från 2000 och undersökt två generella gestaltningar; konflikt- och ekonomiska konsekvenser-gestaltning. Författarna har med andra ord velat ta reda på i vilken utsträckning politiska och ekonomiska nyheter, och specifikt nyheter kring lanseringen av euron, gestaltats i termer av konflikt respektive ekonomiska konsekvenser. Att författarna i denna studie återanvänder två av Semetko och Valkenburgs

¹⁰ Semetko, H. A., & Valkenburg, P. M. (2000).

¹¹ Ibid.

¹² de Vreese, C. H., Peter, J., & Semetko, H. A. (2001).

generella gestaltningar samt frågor utformade för att undersöka dem, visar att dessa generella gestaltningar och tillhörande frågor är etablerade och pålitliga inom forskningen.

Över de fyra europeiska länderna fann forskarna att konfliktgestaltningen förekom oftare än ekonomiska konsekvenser-gestaltningen i den politiska/ekonomiska nyhetsrapporteringen. När man tittade mer specifikt på nyheter angående lanseringen av euron såg man däremot en motsatt trend, nämligen att ekonomiska konsekvenser-gestaltningen förekom oftare än konfliktgestaltningen. Nederländerna och Storbritannien fokuserade i båda typerna av nyhetsrapportering (rutinmässig och runt lanseringen av euron), mindre på ekonomiska konsekvenser än Tyskland och Danmark. Forskarna går vidare med att diskutera fler skillnader och likheter mellan de olika europeiska länderna, samt orsaker till resultatet och tänkbara konsekvenser.

de Vreese et al. har också tittat på vilka nyheter som är synligast i nyhetsrapporteringen under denna tidsperiod. Här har de velat jämföra ämnena ekonomi och politik med övriga ämnen, samt hur mycket uppmärksamhet nyheter om lanseringen av euron fick. För att bedöma detta mätte man tiden dessa nyheter fick i nyhetssändningarna. Resultaten visade att ekonomiska och politiska nyheter fick lite större utrymme i den rutinmässiga rapporteringen; 45-60 procent av tiden i nyhetssändningarna, jämfört med 38-54 procent under lanseringen av euron. Här poängterar dock forskarna att euron lanserades precis runt nyår vilket de tror lett till ett mer begränsat utbud av politiska och ekonomiska nyheter. Alltså; lanseringen av euron ledde inte till en kraftigare rapportering kring frågor som berör politik och ekonomi. Nyheter kring just lanseringen av euron utgjorde mellan en femtedel och en fjärdedel av nyhetsrapporteringen.

de Vreese et al. diskuterar även om vad som kan ha påverkat att vissa gestaltningar ges mer utrymme än andra. Här refererar författarna till Shoemaker och Reeses studie från 1996 som listar elva påverkande faktorer.¹³ Vad som påverkar hur mycket utrymme gestaltningar får i media är, som tidigare formulerat i vår utomvetenskapliga problematisering, inget vi väljer att fokusera på i vår undersökning. Vi undersöker vilka gestaltningar som förekommer och i vilken utsträckning.

Undersökningen är alltså relevant för vår studie eftersom den lyfter två generella gestaltningar (ekonomisk konsekvens- och konfliktgestaltning) som förekommit i tidigare studier och förstärker deras pålitlighet. Vi anser att dessa generella gestaltningar är relevanta för vår studie eftersom självständighetsrörelsen i Katalonien är en politisk händelse som kan medföra ekonomiska konsekvenser för flera parter. Enligt tidigare forskning bör detta resultera i förekomsten av de generella gestaltningar som beskrivits ovan.

2.3 Spelgestaltning

En sjätte och annan vanligt förekommande generell gestaltning i politiska sammanhang är spelgestaltningen. Den kännetecknas ofta av att händelser beskrivs som om de vore ett spel. I tidigare forskning har det påvisats att spelgestaltningen är vanligast förekommande vid politiska val, men att den även är relevant utanför valtider.¹⁴ En stor del av forskningen har bedrivits i

¹³ Shoemaker, P., & Reese, S. (1996).

¹⁴ Aalberg, T., Strömbäck, J., & de Vreese, C. H. (2011). s. 165.

USA på landets kommersiella tryckta press, men tendensen att gestalta politik som ett spel förekommer i nästan alla länder.¹⁵ En av de huvudsakliga anledningarna till att forskare visat intresse i att undersöka spelgestaltningen inom politiken är antagandet om att en sådan beskrivning har negativt inflytande på demokratin. När medier väljer att inte lägga fokus på de politiska sakfrågorna och istället framhäva maktkampen, eller spelet, mellan olika parter finns enligt forskningen istället risken att man ökar den politiska misstron.¹⁶

Cappella och Jamieson kommer i sin studie *Spiral of Cynicism* fram till att mediernas val att gestalta politik som ett spel skapar en negativ spiral. Eftersom politiker märker att konflikter får större utrymme i rapporteringen, samtidigt som journalister och medier tror att detta är vad publiken helst vill läsa om, försöker båda parter minimera information kring sakfrågor och innehåll.¹⁷ Även om majoriteten av forskarna är överens om att det finns en stark tendens att gestalta politik som ett spel råder det dock delade meningar bland forskare huruvida sådana gestaltningar har en negativ effekt på publikens kunskapsintag, samt tilltro gentemot politiker. Vissa argumenterar för att mediernas fokusering på politik som spel och rapportering om opinionsmätningar snarare bidrar till att rapporteringen blir intresseväckande.¹⁸ Vissa förespråkar även att bland annat opinionsmätningar innehåller viktig politisk information, speciellt i länder i vilka flera politiska partier konkurrerar om makten, och där strategisk röstning möjliggör för olika partier att bilda koalition eller ta sig upp över "regeringströskeln".¹⁹ Självtändighetsrörelsen i Katalonien är i grova drag en politisk debatt mellan flera olika parter. Utifrån forskning om spelgestaltning har vi möjlighet att undersöka om svenska medier gestaltat händelserna i Katalonien som ett spel och vidare diskutera vilka effekter detta kan ha på den svenska publiken. Det är även relevant att undersöka om rapporteringen minimerar information kring sakfrågor och innehåll, vilket i sin tur kan påverka gestaltningen. Hur påverkas t.ex. gestaltningen om viktig information kring folkomröstningen 1 oktober 2017 inte presenteras?

2.4 Liknande händelser, olika gestaltningar

För att identifiera olika typer av gestaltningar krävs enligt Robert Entman att man jämför olika mediers rapportering. Att jämföra samma, eller en liknande händelse i flera medier hjälper till att avslöja ordval och berättartekniker som annars kan framstå som "naturliga".²⁰ I studien från 1991 jämför Entman den amerikanska pressens rapportering om när sovjetiskt militär sköt ner ett koreanskt passagerarplan med när amerikansk militär sköt ner ett iranskt passagerarplan. Genom att demonstrera förekomsten av skillnader i ord och bild mellan rapporteringarna visar han på hur medierna skapat olika gestaltningar. På liknande sätt kommer vi att undersöka skillnader och likheter mellan svenska nyhetskällors rapportering om självständighetsrörelsen i Katalonien. Om två tidningar beskriver en händelse på två olika sätt finns det anledning att närläsa texten för att kunna avgöra hur de skiljer sig åt.

¹⁵ Aalberg, T., Strömbäck, J., & de Vreese, C. H. (2011). s. 165.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Cappella, J. N., & Hall Jamieson, K. (1997).

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Aalberg, T., Strömbäck, J., & de Vreese, C. H. (2011). s. 166.

²⁰ Entman, R. (1991). s. 6.

Entman har i sin undersökning letat efter skillnader i nyckelord, metaforer, begrepp, symboler och bilder som i sig är framträdande i det undersökta materialet. Genom att journalister repeterar vissa nyckelord som hänvisar till vissa idéer och perspektiv men inte till andra, konstaterar Entman att journalisterna förstärker vissa perspektiv, samtidigt som de osynliggör andra.²¹ Han menar här att essensen av gestaltning handlar om att förstora respektive förminska vissa element i den beskrivna verkligheten.²² Entman söker här efter *ämnesspecifika* gestaltningar, som bara går att identifiera inom särskilda ämnen eller händelser. För att identifiera en ämnesspecifik gestaltning är det viktigt att endast analysera delarna av texten som är tänkta att föras vidare till och processas av publiken. Om man inte gör denna distinktion skulle det inte finnas någon skillnad mellan gestaltningen och texten överlag.²³ Vilka element som lyfts i rapporteringen om Katalonien kan ha betydelse för hur gestaltningen ser ut. Genom att jämföra olika medier har vi möjlighet att undersöka vilka perspektiv som osynliggörs i en viss tidning, och vilka som förstärks i en annan. Detta kan vi göra genom att exempelvis undersöka vilka aktörer som får uttrycka sina åsikter, vilka som citeras indirekt och vilka som citeras direkt. Därefter har vi möjlighet att jämföra de olika tidningarna. Likt Entman kan vi kontrollera för metaforer, nyckelord beskrivningar och begrepp, exempelvis genom att undersöka hur olika medier beskriver en specifik händelse under självständighetsrörelsen. Vi kan även undersöka hur medierna jämförde de två parterna i konflikten och analysera hur skillnader, om sådana förekommer, påverkar gestaltningen.

Entmans studie visade att gestaltningen i den amerikanska rapporteringen om de två händelserna skiljde sig åt. Offren från det koreanska plan som sköts ner av sovjetisk militär framställdes i både text och bild som mänskliga. Detsamma gällde inte i rapporteringen om det iranska plan som sköts ner av amerikansk militär. Offren var här inte lika tydliga och informationen inte lika centrerad kring den mänskliga aspekten, vilket enligt Entman resulterade i att rapporteringen inte framkallade lika stark empati. Rapporteringen om det koreanska planet präglades också av ett moraliskt fördömande vilket gestaltade Sovjet som brottslingar. Ordvalen och berättarteknikerna i rapporteringen om det iranska planet var av mer abstrakt och av teknisk karaktär, och talade mer om händelsen som en olycka.²⁴

2.5 Gestaltningens effekter på tolerans

I en studie av Thomas Nelson, Rosalee Clawson och Zoe Oxley från 1997 undersöker författarna hur lokala TV-nyheter i en stad i Ohio, USA, på olika sätt gestaltade en demonstration genomförd av Ku Klux Klan (KKK). De lokaliserade i huvudsak två olika typer av gestaltning; en i vilket fokus låg på KKK:s rätt till yttrandefrihet och en i vilket fokus låg på demonstrationens störande av allmän ordning. Vidare undersökte de hur publikens toleransnivå för demonstrationen skiljde sig beroende på hur händelsen gestaltades.²⁵ Studien genomfördes som ett experiment där två olika grupper exponerades för de två olika gestaltningarna.²⁶ Resultaten visade att den grupp som exponerades för en gestaltning om yttrandefrihet i högre

²¹ Entman, R. (1991). s. 7.

²² Ibid. s. 9.

²³ Ibid. s. 8.

²⁴ Ibid. s. 18.

²⁵ Nelson, T. E., Clawson, R. A., & Oxley, Z. M. (1997). s. 567-571.

²⁶ Ibid. s. 570.

utsträckning visade tolerans för KKK:s demonstration än den grupp som exponerades för nyheter med fokus på störande av allmän ordning-gestaltningen.²⁷ Utifrån detta resonerar författarna om att journalisternas val (berättarteknik, ord- och bildval) kan resultera i helt olika porträtteringar av en och samma händelse, samt att dessa porträtteringar, eller gestaltningar, kan medföra märkbar påverkan på publikens uppfattning om ämnet och i slutändan vilka åsikter de uttrycker.²⁸

Vi är medvetna om att Nelsons et al. undersökning är baserad på TV-nyheter, vilka kan skilja sig från rapportering i text. Men i likhet med rörlig bild kan dagspressen porträttera en händelse på flera olika sätt. Om en tidning fokuserar på att katalanernas demonstrationer för självständighet anses vara störande av allmän ordning, medan en annan beskriver samma demonstrationer som ett forum för yttrandefrihet, skapas två olika gestaltningar av samma verklighet, vilket är relevant för vår undersökning då flera demonstrationer ägt rum i Katalonien. Likt Nelson et al. har vi möjlighet att i förlängningen diskutera hur eventuella effekter av svensk medias gestaltning av självständighetsrörelsen i Katalonien kan ta sig uttryck. Avsaknaden av experimentgrupper leder visserligen till att vår diskussion och slutsatser i denna fråga inte går att bevisa med hjälp av empiriskt material. Men utifrån tidigare studier kan vi undersöka likheter och skillnader mellan vår studie och den av Nelson et al.

Gestaltningseffekter är väl undersökta inom fältet gestaltningsteori. Vi väljer dock att lägga mindre fokus på det i vår undersökning då det inte är helt relevant för studiens inomvetenskapliga problematisering.

2.6 Inomvetenskaplig problematisering

Baserat på tidigare forskning kan vi dels se att det existerar omfattande studier kring hur medier har gestaltat politiska och ekonomiska händelser. Utöver detta ser vi även att konflikt-, ansvars- och spelgestaltning är vanligast förekommande när rapporteringen handlar om politik och/eller politiker. Men forskning visar även att det förekommer flera olika typer av ämnesspecifika gestaltningar i medierapporteringen, och att dessa gestaltningar ofta tydliggörs först när man jämför olika mediers rapportering, vilket bland annat syns i forskning av Entman. Sådana ämnesspecifika gestaltningar bestäms även utefter vilka ämnen rapporteringen berör, det vill säga att en typ av gestaltning kan förekomma i rapporteringen kring nedskjutna flygplan och en annan i rapporteringen om en självständighetsrörelse.

Självständighetsrörelsen i Katalonien är delvis en politisk konflikt mellan två parter, vilket enligt tidigare forskning bör ge ett högt utslag vad gäller ansvars-, konflikt- och spelgestaltning. Resultatet av en sådan undersökning visar dock inte hur gestaltningen tar sig uttryck. Vem eller vilka aktörer är det som hålls ansvarig för konflikten? Finns det någon skillnad mellan olika mediers ansvars- eller konfliktgestaltning? För att undersöka detta krävs, utöver en studie likt den Semetko och Valkenburg bedrivit, även en närläsning av texter och en jämförelse mellan olika medier, likt det Entman bedrivit. Vi ämnar alltså fylla en vetenskaplig lucka genom att både undersöka vilka typer av gestaltningar som förekommer i rapporteringen om

²⁷ Nelson, T. E., Clawson, R. A., & Oxley, Z. M. (1997). s. 574-575.

²⁸ Ibid. s. 576.

självständighetsrörelsen i Katalonien, samt hur de tar sig uttryck i olika medier. Således undersöker vi gestaltningen genom att slå samman två tidigare använda angreppssätt.

3. Teoretiskt ramverk

För att studera SVT Nyheter, Dagens Nyheter och Aftonbladets gestaltning av självständighetsrörelsen i Katalonien kommer vi att undersöka olika aspekter av texterna. Vi kommer att analysera språkliga formuleringar, bland annat ordval och metaforer, samt vilka förklaringar till Kataloniens anspråk på självständighet som förekommer i texterna. Nedan presenterar vi ett teoretiskt ramverk som kommer ligga till grund för vad som kan ingå i en gestaltning, samt hur vi kan tolka denna gestaltning.

3.1 Gestaltningsteori

Begreppet framing (gestaltning) användes tidigt av den amerikanske sociologen Gaye Tuchman i boken *Making News* från 1978. Teorin lägger vikt vid *hur* händelser och aktörer porträtteras, och hur tilldelade attribut kan få en betydande roll för hur allmänheten uppfattar det rapporterade ämnet.²⁹ En av utgångspunkterna är att medierna inte kan beskriva hela verkligheten, eftersom den helt enkelt är för stor, vilket leder till att de endast kan rapportera om en skärva av denna verklighet. Den andra utgångspunkten är att mediernas val om gestaltning, deras sätt att rapportera påverkar publikens bild av verkligheten.³⁰

Forskaren Claes H. de Vreese definierar gestaltning på följande sätt: "In short, a frame is an emphasis in salience of different aspects of a topic. [...] framing is concerned with the presentation of issues".³¹ Gestaltning kan ses som en process som vanligtvis delas in i två områden. Inom det första undersöker man orsakerna, eller vad det är som påverkar att en viss gestaltning används, samt varför denna gestaltning får stort utrymme i media. Detta kallas för *gestaltningssbyggande* (frame building).³² Detta område kräver bland annat att man undersöker den rådande medielogiken och nyhetsvärderingen för att få förståelse för varför en specifik aspekt av en händelse blir en nyhet. Inom det andra området fokuserar man på vilka effekter olika gestaltningar har på publiken, detta kallas för *gestaltningssättande* (frame setting), och undersöks vanligtvis genom experimentgrupper där människor får läsa texter innehållande olika gestaltningar.³³ Denna studie förhåller sig varken till det gestaltningssbyggande eller gestaltningssättande området. Vi är istället intresserade av att enbart identifiera olika typer av gestaltningar som använts under denna specifika händelse. Studien lutar dock mer åt området gestaltningssättande då vi kommer att begrunda möjliga effekter av gestaltningarna vi hittar.

För att identifiera gestaltningar finns det två generella angreppssätt:

1. Den *deduktiva* metoden, i vilken man definierar en gestaltning och operationaliserar den innan man undersöker. Man har alltså en eller flera "mål-gestaltningar" som används när man analyserar sitt material.
2. Den *induktiva* metoden, där man undersöker utan en eller flera "mål-gestaltningar". Man utformar dessa gestaltningar först efter att man har analyserat sitt material.³⁴

²⁹ Tuchman, G. (1978).

³⁰ Shehata, A. (2015).

³¹ de Vreese, C. H. (2005). s. 53.

³² Shehata, A. (2015).

³³ Ibid. s. 367.

³⁴ de Vreese, C. H. (2005). s. 53.

I bägge metoder är den relevanta frågan oftast *vad?* Alltså vilka komponenter som utgör en viss gestaltning. Man kan därmed identifiera *gestaltningsmekanismer* (framing devices), som hjälper en att undersöka hur gestaltningarna ser ut. Några av de mest vanligt förekommande gestaltningsmekanismerna går att finna i James Tankards lista över elva faktorer, som han anser användbara för att identifiera och mäta gestaltningar.³⁵ Dessa är följande:

1. Rubriker
2. Underrubriker
3. Bilder
4. Bildtext
5. Bevis
6. Val av källor
7. Val av citat
8. Dragarcitat
9. Loggor
10. Statistik och diagram
11. Avslutande påståenden

Tankards 11 gestaltningsmekanismer går att koppla till Entmans teori, som menar att textens olika gestaltningar även kan undersökas genom att studera närvaron eller frånvaron av specifika ordval, begrepp och metaforer. Gestaltning är således vissa text- och/eller bildelement som utmärker sig genom att de skiljer sig från den återstående nyheten.³⁶ Det är alltså av största vikt att skilja gestaltningen från övrig text och bild.

Appliceringen av detta på vår studie kommer delvis att ske genom att undersöka olika gestaltningar utifrån ett induktivt angreppssätt. Vi kommer då att utforma ett analyschema utifrån Tankards 11 gestaltningsmekanismer. Vi har dock valt att inte analysera varje gestaltningsmekanism utifrån en specifik fråga, utan utformat frågor som vi anser täcker in flera mekanismer. Dessa frågor anser vi också täcka in Entmans teori om närvaro eller frånvaro av specifika ordval, begrepp och metaforer.

Vårt analyschema ser ut som följer:

1. *Vad handlar texten om?*
2. *Vilka aktörer förekommer i texten och vilka källor används?*
3. *Nämns anledningar till att Katalonien ska bli självständigt? Vilka är dem i sådana fall?*
4. *Vilka värdeladdade ord, beskrivningar och metaforer förekommer i gestaltningen?*
5. *Hur ser bildsättning och bildtext ut?*
6. *Vad är det för statistik, tabeller och/eller diagram som presenteras i texten?*

Frågan "Vilka aktörer förekommer i texten och vilka källor används?" täcker således gestaltningsmekanism 6. *Val av källor*, men även gestaltningsmekanism nummer 7. *Val av citat*. I frågan diskuteras vilka aktörerna är och i vilken utsträckning de får utrymme i texten.

³⁵ de Vreese, C. H. (2005). s. 54.

³⁶ Ibid.

Gestaltningar går sedermera att klassificera i två olika typer. Den första är *ämnesspecifika gestaltningar* (issue-specific framing), som bara går att identifiera inom särskilda ämnen eller händelser.³⁷ Sådana ser vi exempel på i Entmans studie från 1991 där han undersöker amerikansk nyhetsrapportering om när sovjetiskt militär sköt ner ett koreanskt passagerarplan med när amerikansk militär sköt ner ett iranskt passagerarplan. Genom att demonstrera förekomsten av skillnader i ord och bild mellan rapporteringarna visar han på hur medierna skapat olika gestaltningar. Den andra typen kallar man för *generella gestaltningar* (generic framing), dessa går att identifiera i olika ämnen och händelser, och vissa även vid olika tidpunkter eller i kulturella kontexter.³⁸ Ett exempel på dessa är Semetko och Valkenburgs undersökning från 2000 där de på förhand identifierar fem olika gestaltningar, och sedan undersöker nederländska rikstäckande medier under tidsperioden runt EU-toppmötet i Amsterdam 1997, för att se vilken gestaltning som är vanligast förekommande.

I denna studie kommer vi dels att utgå från fem tidigare definierade generella gestaltningar, som lyfts i Semetko och Valkenburgs studie; konfliktgestaltning, ekonomiska konsekvenser-gestaltning, mänskligt intresse-gestaltning och ansvarsgestaltning. Vi kommer även att utgå från en tidigare definierad generell gestaltning som lyfts i Aalberg et al. från 2011; spelgestaltning. Detta är ett deduktivt angreppssätt eftersom dessa sex generella gestaltningarna är definierade sedan tidigare.

3.2 Attributionsteori

Som en del av gestaltningen kommer vi att undersöka vilka anledningar till katalansk självständighet som Aftonbladet, SVT Nyheter och Dagens Nyheter presenterar. Attributionsteorin har sin grund inom socialpsykologin och den centrala delen handlar om att söka förståelse till orsakerna om varför människor handlar på ett visst sätt. Men också om att få en uppfattning om de egenskaper och situationer som formar handlandet, alltså vilka *attribut* en handling eller ett skeende tillskrivs. Här finns två huvudlinjer. Inom den första fokuserar man på de yttre faktorer som kan påverka en handling, det rör sig då ofta om att någon eller något är styrt av rådande förhållanden som inte går att påverka. Denna linje kallas för *situationsattribution*. Den andra huvudlinjen handlar i huvudsak om att en aktör själv har makt att kontrollera situationen med hjälp av egen kunskap och kraft. Denna linje kallas för *egenskapsattribution*.³⁹

Inom attributionsteorin talar man även om “simple-minded thinking” vilket människor utövar när de konfronteras med osäker information. Detta leder till man försöker tolka verkligheten och bland annat dra slutsatser om kausala samband för att skapa förståelse. Dessa tolkningar baserar sig då på tidigare existerande kunskapsstrukturer, som i sin tur används för att förstå nya situationer. Därmed finns det risk för att man vid situationer i vilka det saknas information tolkar en händelse felaktigt baserat på tidigare erfarenheter eller kunskap.⁴⁰

³⁷ de Vreese, C. H. (2005). s. 54.

³⁸ Ibid.

³⁹ Nilsson, B. (2015). s. 49.

⁴⁰ Höjelid, S. (1991). s. 24.

I denna studie applicerar vi attributionsteori på hur SVT Nyheter, Dagens Nyheter och Aftonbladet förklarar skeenden och handlingar som rör självständighetsrörelsen. Vi är inte intresserade av bakomliggande orsaker till en viss attribution, utan snarare vilken typ av attribution som tillskrivs skeenden. Det handlar om vilka anledningar till katalansk självständighet som omskrivs i texten. Om självständighet för Katalonien förklaras som nödvändig eftersom regionens ekonomi är starkare än Spaniens rör det sig om situationsattribution. Om självständighet förklaras utifrån exempelvis katalansk identitet och kultur rör det sig om egenskapsattribution. I de fall då anledningar till självständighet för Katalonien inte nämns har vi möjlighet att analysera vad detta kan ha för påverkan på gestaltningen av självständighetsrörelsen.

Vi tillämpar attributionsteori och undersöker anledningar till självständighet genom följande frågor i vårt analyschema: "Nämns anledningar till att Katalonien ska bli självständigt? Vilka är dem i sådana fall?". Dessa frågor är inte utformade i termer av situations- eller egenskapsattribution, istället sker analysen av vilken attribution som tillhör anledningarna i efterhand.

4. Syfte och frågeställningar

4.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur Aftonbladet, SVT Nyheter och Dagens Nyheter gestaltade självständighetsrörelsen i Katalonien mellan 1 september och 15 november 2017. Vi har presenterat två olika angreppssätt för att granska detta, dels genom att undersöka de generella gestaltningarna likt Semetko, Valkenburg och Aalberg et al. och dels genom en kvalitativ undersökning likt Tankard och Entman. Vi kommer att använda oss av båda angreppssätten.

4.2 Frågeställningar

För att uppfylla vårt syfte kommer vi att besvara tre frågeställningar:

1. Hur har valda medier gestaltat självständighetsrörelsen i Katalonien utifrån de sex generella gestaltningar som ligger till grund för forskning av Semetko och Valkenburgs, samt Aalbergs et al.?
2. Hur har valda medier gestaltat självständighetsrörelsen i Katalonien utifrån James Tankards gestaltningsmekanismer och Robert Entmans teori om jämförelse mellan medier?
3. Hur har anledningarna till självständighet för Katalonien attribuerats i valda medier?

5. Metod, material & urval

5.1 Kvantitativ innehållsanalys

Den kvantitativa innehållsanalysen innefattar två huvudaspekter; frekvens och utrymme. Den kan alltså användas för att undersöka hur ofta olika typer av innehållsliga kategorier förekommer i ett material (frekvens), samt hur stort utrymme i tid och rum dessa kategorier ges. Den kvantitativa innehållsanalysens stora fördel är att den möjliggör att på relativt kort tid gå igenom en stor mängd datamaterial och undersöka frekvens eller utrymme av särskilda innehållskategorier eller variabler.⁴¹ Att kvantifiera vissa variabler möjliggör en jämförelse som gör att man på ett relativt enkelt sätt kan se mönster och skillnader i materialet. En kvantitativ innehållsanalys ska alltså innehålla analysenheter, variabler och en kodbok. Kodboken är vår hjälp för att kategorisera variabler, variabelvärden och analysenheter.⁴²

Det finns tre typer av frågeställningar där en kvantitativ innehållsanalys brukar komma till användning. Den första är *beskrivande* frågeställningar där man försöker beskriva det studerade innehållet. Den andra är *normkritiska* frågeställningar, alltså hur någonting förhåller sig till någon typ av uppställda normer. Den tredje är *förklarande* frågeställningar där man har oberoende och beroende variabler för att försöka förklara samband eller skillnader i innehåll.⁴³ Vår studie har en beskrivande frågeställning då vi försöker beskriva svensk medias gestaltning av självständighetsrörelsen i Katalonien, samt se skillnader mellan olika medier.

Det finns dock en problematisk aspekt när det gäller att kvantifiera gestaltningar. Detta resonemang grundar sig i att den kvantitativa metoden kan vara problematisk när det gäller att utläsa vad en gestaltning verkligen innebär, vilket även har diskuterats av Tankard.⁴⁴

För vår kvantitativa innehållsanalys har vi använt oss av tidigare forskning av Semetko och Valkenburg vilka utformat fem generella gestaltningar (ansvarsgestaltning, konfliktgestaltning, mänskligt intresse-gestaltning, moralgestaltning, ekonomiskt intresse-gestaltning), samt ett kodschema för att undersöka deras närvaro i medieinnehåll. Vi har även använt oss av tidigare forskning av Aalberg et al. vilka utformat den generella gestaltningen spelgestaltning, samt ett kodschema för att undersöka dess närvaro i medieinnehåll. Samtliga kodscheman består av ja- eller nej-frågor. De ursprungliga kodschemana är skrivna på engelska. Vi översatte dem således till svenska då texterna vi ska undersöka är skrivna på svenska. Vi har därefter läst texter och kodat direkt in i statistikprogrammet SPSS, där 0=Nej och 1=Ja på en fråga som undersöker närvaron av en gestaltning. En av frågorna i kodschemat för att undersöka ansvarsgestaltning var följande: *Förekommer det förslag på lösningar till situationen/problemet?* Efter att ha kontrollerat för detta i texten skrev vi alltså in siffran 0 i SPSS om det inte förekom några förslag på lösningar på situationen/problemet, och siffran 1 om det förekom förslag på lösningar till situationen/problemet (se bilaga 1 och 2 för hela kodschemat samt det ursprungliga på engelska). När vi gjort detta för samtliga texter i vårt urval översatte vi det till procent för varje text och fråga i kodschemat. Det var exempelvis fem frågor för att undersöka ansvarsgestaltning. Om en

⁴¹ Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012).

⁴² Ibid.

⁴³ Ibid.

⁴⁴ Tankard, J. W. (2001).

text fick utfall på tre av fem frågor, alltså att vi svarade "Ja" och satte siffran 1 på tre frågor och svarade "Nej" och satte siffran 0 på två frågor, kan man se detta som bråket tre femtedelar, vilket kan översättas till procentform; 60 %. På detta sätt kan vi konstatera att 0 % innebär att gestaltningen inte alls var närvarande i texten, alltså att man satte siffran 0 (Nej) på varje fråga som undersökte gestaltningen i kodschemat. 100 % innebär att gestaltningen var mycket närvarande i texten, alltså att man satte siffran 1 (Ja) på varje fråga som undersökte gestaltningen i kodschemat. Utfallet 60 % blir således ett medelhögt utfall på närvaron av ansvarsgestaltning i texten.

När vi fått fram ett procentvärde för varje text gick vi vidare med att ta fram ett medelvärde för varje nyhetskälla. I vårt urval fick vi fram 10 texter från SVT Nyheter. Vi adderade då procentvärdena för varje text från SVT Nyheter och dividerade på antalet texter. Om summan av alla procentvärden blev 500 fick vi alltså ett medelvärde på 50 %. Detta betyder att vi satt siffran 1 (Ja) på hälften av frågorna i kodschemat som undersökte ansvarsgestaltning i texter av SVT Nyheter, och att vi satt siffran 0 (Nej) på andra hälften av frågorna i kodschemat som undersökte ansvarsgestaltning. Vi gjorde sedan samma uträkning för varje nyhetskälla för sig, samt för hela urvalet. Viktigt att notera är att en text kan få 60 % i konfliktgestaltning och 80 % i ansvarsgestaltning. Summan av de olika gestaltningarnas resultat är således inte 100 %, utan varje gestaltning räknas separat.

5.2 Kvalitativ textanalys

Den kvalitativa textanalysen är en lämplig metod när man vill undersöka en text som helhet och även analysera innehåll som kan läsas mellan raderna, eller sådant som ligger dolt under ytan. Det finns alltså, vid användandet av denna metod, ett antagande om att en text innehåller bakomliggande ideologier och motiv. Till skillnad från den kvantitativa innehållsanalysen utgår man ofta från ett färre antal analysenheter och fokuserar inte på att räkna och kvantifiera enheter i texten. Man utgår istället från att textens helhet, eller de centrala delar man vill undersöka, inte är detsamma som summan av delarna, vilket man undersöker i den kvantitativa metoden. Inom den kvalitativa metoden handlar det om att läsa texten aktivt och ställa frågor till den, för att sedan se om texten eller man själv kan besvara dessa frågor.⁴⁵

Som nämnt ovan är en av utgångspunkterna i den kvalitativa textanalysen är att ställa frågor till texten.⁴⁶ Dessa frågor används för att kunna granska texterna och hitta eventuella mönster och skillnader. Vi kommer att titta närmare på bilden av självständighetsrörelsen i Katalonien, till detta hör frågor om gestaltning och attribution. Vårt analyschema, alltså våra frågor till texterna, grundar sig i de 11 gestaltningsmekanismer som Tankard lokaliserat.⁴⁷ Frågorna är även utformade efter Entmans teori om att textens olika gestaltningar kan lokaliseras genom att studera närvaron eller frånvaron av specifika ordval, begrepp och metaforer. Slutligen är analyschemat baserat på attributionsteori om hur anledningar till katalansk självständighet förklaras. Vissa av de 11 gestaltningsmekanismerna har vi dock valt att lägga mindre fokus på. Vi kommer exempelvis inte att kontrollera för specifikt 9. *Loggor*, men kom dock fram till att en logga i texten är en del av artikelns bildsättning vilket faller under frågan om bilder och bildtext i

⁴⁵ Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). s. 210.

⁴⁶ Ledin, J., & Moberg, U. (2010).

⁴⁷ de Vreese, C. H. (2005).

analysschemat. Gestaltningmekanismerna 8. *Dragarcitat* och 11. *Avslutande påståenden* är inte heller något som vi undersöker specifikt, men något som vi kommer att lyfta om det sticker ut i frågan om värdeladdade ord, beskrivningar och metaforer. Det är även här vi täcker Entmans teori om att textens olika gestaltningar kan undersökas genom att studera närvaron eller frånvaron av specifika ordval, begrepp och metaforer. Slutligen undersöker vi inte heller specifikt gestaltningmekanismerna 1. *Rubriker* och 2. *Underrubriker*. Innehållet i dessa undersöker vi dock naturligtvis som text, och förekommer värdeladdade ord eller metaforer i rubrikerna blir det tydligt genom frågan i analysschemat som undersöker det. Övriga gestaltningmekanismer undersöks specifikt av frågor i analysschemat (se bilaga 3 för fullständigt analysschema).

Bara för att man närläser en text betyder dock att man bortser från eventuella kontexter. I den kvalitativa textanalysen utgår man även från att alla texter skapas i en social situation som måste tas med i beräkningen under analysen.⁴⁸ Denna kontext innefattar intertextualisering, vilket handlar om samspelet mellan text och deltagare och urskiljs lättast när ord och formuleringar upprepas från andra texter.⁴⁹ På liknande sätt kommer vi att jämföra våra resultat och undersöka vad texterna handlar om genom att placera dem i en kontext. Därmed kan vi undersöka i vilka sammanhang självständighetsrörelsen i Katalonien omskrivs samt om det förekommer skillnader och likheter mellan medierna. Den kvalitativa textanalysen är också en lämplig metod när det gäller att undersöka hur en text låter olika röster eller perspektiv komma till tals. Detta kan ta sig i uttryck genom exempelvis citat eller referenser. Men röster och perspektiv kan också framträda genom att vissa ord eller formuleringar associeras till andra kontexter.⁵⁰

5.3 Material och urval

Vi har valt att analysera innehåll från tre nyhetsmedier; Aftonbladet, SVT Nyheter och Dagens Nyheter. Vi har valt dessa tre källor för att de når ut till en stor del av befolkningen. SVT Nyheter är en del av Sveriges public service, vilket innebär att de ska förhålla sig sakligt och opartiskt i rapporteringen, samt att de inte drivs av kommersiella intressen. SVT som helhet har under en genomsnittlig vecka en räckvidd på 88 procent av Sveriges befolkning. Ungefär hälften av Sveriges befolkning tar del av SVT:s online-utbud en genomsnittlig vecka. Exakta siffror för SVT Nyheter, alltså deras textnyheter som publiceras på webben, finns inte specificerat.⁵¹ Både Dagens Nyheter och Aftonbladet är kommersiella medier, men med olika profiler. Aftonbladet är en obunden socialdemokratisk tidning och var tidigare en kvällstidning, men är idag störst på webben. De har en räckvidd på närmare 3,4 miljoner läsare per dag över alla plattformar. Dagens Nyheter är en oberoende liberal tidning och är Sveriges största morgontidning med en räckvidd på närmare 1,1 miljoner läsare per dag över alla plattformar.^{52, 53}

Vi inledde med att göra ett systematiskt urval av materialet i nyhetskällorna från 1/9-2017 t.o.m. 15/11-2017. På så sätt samlade vi in rapportering som ledde till valet om självständighet, samt

⁴⁸ Ledin, J., & Moberg, U. (2010).

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ SVT. (2018).

⁵² Kungliga biblioteket. (2018).

⁵³ Kantar Sifo. (2017).

efterföljande reaktioner. Det systematiska urvalet har gått till på följande sätt: I mediearkivet Retriever Research har vi sökt på orden katalonien*, katalan* och självständighet*. Asterisken är tillagd för att få sökresultat där ovanstående ord kan vara sammansatta med andra ord. T.ex. ger ”självständighet*” även resultat på ord som ”självständighetsförklaring”. Sökningen är gjord på webbmaterial från samtliga nyhetskällor. Detta är främst för att SVT Nyheter enbart publicerar textmaterial på webben. Materialet som publiceras på SVT Nyheter hör även ofta ihop med TV-inslag från SVT Nyheter nyhetssändningar. Webbmaterial på Dagens Nyheter och Aftonbladet är också det som har störst räckvidd. Det ska dock noteras att stora delar av det material som vi tagit fram från Dagens Nyheter ligger låst bakom deras betalvägg. Man måste således prenumerera på Dagens Nyheter för att komma åt stora delar av det innehåll som vi analyserat. Detta är problematiskt då Dagens Nyheter i december 2017 hade ca 120 000 digitala prenumeranter. Detta begränsar räckvidden av deras texter.

Sökningen med ovanstående sökord i mediearkivet Retriever Research resulterade i totalt 1363 texter under tidsperioden från samtliga nyhetskällor, 706 texter från Aftonbladet, 190 texter från SVT Nyheter och 467 texter från Dagens Nyheter.

Vi har därefter valt bort texter utifrån tre faktorer: relevans, längd och huruvida det rör sig om opinionsmaterial eller ej. Den första faktorn, relevans, var nödvändig eftersom sökningen gav många resultat som inte handlade om självständighetsrörelsen i Katalonien. Vi fick exempelvis många texter som handlade om folkomröstningen i Irak om ett självständigt Kurdistan under samma tidsperiod. Dessa valde vi bort. Den andra faktorn, längd, har vi valt för att det i längre texter ofta ges utrymme för längre och mer nyanserade resonemang, vilket är passande för att besvara frågorna i vårt analyschema. Korta nyhetstexter, som notiser, är också ofta inköpta från nyhetsbyråer vilket betyder att materialet inte är producerat av tidningen. Vi har således valt bort texter under 100 ord. Vi har även valt att inte analysera opinionsmaterial eftersom det inte utgår från samma princip om saklighet och opartiskhet.

Vi undersökte alltså rubriker och textlängd i mediearkivet Retriever Research för att välja bort texter efter ovan nämnda tre faktorer. Detta resulterade i 586 texter som var relevanta, tillräckligt långa och inte opinionsorienterade. Därefter genomförde vi en snabb genomläsning av texterna för att kontrollera att vi inte råkat få med opinionsmaterial eller irrelevant material. Detta resulterade i ett slutgiltigt systematiskt urval på 561 texter, 251 texter från Aftonbladet, 98 texter från SVT Nyheter 212 från Dagens Nyheter. Via mediearkivet Retriever Research kunde vi ladda hem ett PDF-dokument med alla texter samt en klickbar länk till texten på hemsidan.

Slutligen har vi gjort ett obundet slumpmässigt urval på totalt 60 texter. Detta har vi gjort genom att i Microsoft Excel lägga in titel och datum på våra 561 texter. Varje text blev då tilldelad en siffra mellan 1 och 561, därefter har vi slumpat fram 60 siffror mellan 1 och 561. Detta gjorde vi genom att skriva funktionen SLUMP.MELLAN(1;561) och markera 60 celler i Microsoft Excel. Efter detta laddade vi hem ett nytt PDF-dokument med våra 60 slutgiltiga texter. Vi fick då ett urval på 22 texter från Aftonbladet, 10 texter från SVT Nyheter och 28 texter från Dagens Nyheter.

5.4 Diskussion kring urval

Det går att argumentera för att vi enbart borde gjort ett obundet slumpmässigt urval av artiklar utifrån vår valda tidsperiod. Då hade vi dock inte genomfört något systematiskt urval och riskerat att få med texter som inte var relevanta för vår undersökning, vilket hade resulterat i ett systematiskt fel. Men vid ett sådant obundet slumpmässigt urval hade man dock även fått med, som tidigare nämnts, notiser och opinionsmaterial. Notiser är mindre troliga att innehålla gestaltningar, då de är väldigt korta och därav innehåller färre ord för att snabbt kunna presentera en nyhet. Detta gör att chansen att de kommer innehålla lika många nyckelbegrepp och metaforer minskar. Men eftersom gestaltningar är skärvor av verkligheten går det att argumentera för att en notis korta innehåll är en gestaltning i sig, eftersom den alltid kommer att beskriva en del av verkligheten. I opinionsmaterial är hela poängen att skribenten ska uttrycka sina åsikter, och därav kommer det inte finnas systematiska gestaltningar, vilket är det vi letar efter. Det går dock att argumentera för att opinionsmaterial innehåller systematiska icke-gestaltningar, alltså att författaren med flit väljer att inte lyfta vissa perspektiv eller aktörer. Skillnaden är att publiken vid vanlig nyhetsläsning ofta kan förvänta sig ett opartiskt innehåll på ett annat sätt än i opinionsmaterial. Det är en sådan gestaltning vi vill undersöka, den som uppkommer när man förväntar sig opartiskhet, eller åtminstone avsaknad av författarens egna åsikter.

En annan aspekt av urvalet är att Aftonbladet står för en stor majoritet av texterna i vårt ursprungliga urval. Vi trodde därmed att vi skulle få en överrepresentation av texter från Aftonbladet, samt en underrepresentation från SVT Nyheter, den nyhetskälla som producerat minst nyhetsmaterial i text om ämnet under vår urvalsperiod. Vårt slutgiltiga slumpmässiga urval resulterade dock i att Dagens Nyheter fick flest texter, 28 stycken, därefter följde Aftonbladet med 22 texter. Till en början tänkte vi att detta skulle vara problematiskt då vi skulle få en snedfördelning av materialet, alltså en olik mängd texter från respektive nyhetskälla. Det visade sig dock att denna fördelning är representativ för verkligheten då Aftonbladet och Dagens Nyheter hade producerat mer nyhetsmaterial på ämnet under vår angivna urvalsperiod. Därav valde vi att inte göra en avvägning av texter, alltså att vi exempelvis skulle valt 20 texter från respektive nyhetskälla.

Det går även att argumentera för att vi borde ha breddat vår tidsperiod och exempelvis tagit in det officiella nyvalet till Kataloniens regionparlament 21 december 2017, samt rapportering kring det. Detta är en rimlig kritik. När vi gjort provsökningar i mediearkivet Retriever Research hittade vi dock att den största koncentrationen av svensk medierapportering fanns just runt 1 oktober 2017, då Katalonien höll folkomröstning om självständighet. Därav kändes det rimligast att fokusera insamlingen av material runt just denna tidpunkt.

Vi har valt att bara analysera text och inte radio och tv. Att göra en kvalitativ analys av nyhetsmaterial i rörligt bildformat och ljudformat kan vara svårare eftersom man tolkar in saker som intonation och sammanhang på ett annorlunda sätt. Detta går att kritisera utifrån Entmans teori om att det för att identifiera olika typer av gestaltningar krävs att man jämför olika medier. I den bästa av världar skulle man undersöka samtliga svenska medier för att kunna identifiera olika gestaltningar. Det är inte möjligt i denna studie och ett val av medier är legitimerat. Utifrån Entmans teori har vi ändå möjlighet hitta olika gestaltningar genom att jämföra rapporteringen från SVT Nyheter, Dagens Nyheter och Aftonbladet. Det kan dock uppstå problematik om samtliga tidningar gestaltar en händelse på samma sätt, vilket i så fall inte synliggör

gestaltningen lika tydligt. En sådan gestaltning hade då kunnat identifieras genom att även jämföra med andra olika typer av media. Detta är något vi är medvetna om och har möjlighet att diskutera i relation till våra resultat.

5.5 Metoddiskussion

Vi kommer att använda oss av både en kvalitativ samt kvantitativ metod. Eftersom det kan uppstå tolkningssvårigheter när man kvantifierar värdeladdade ord, metaforer och andra variabler har vi i detta fall valt att närläsa texterna efter en kvalitativ textanalys. Vi har själva upplevt sådana svårigheter när vi provkodade ett antal texter efter att ha skapat ett preliminärt kodschema. En av frågorna i vårt provkodschema utgick från Tankards lista på elva gestaltningsmekanismer och löd: Vilka aktörer lyfts i texten; personer som förespråkar självständighet, personer som är emot självständighet, båda eller ingen? Vi upptäckte då att det som låg dolt under ytan, ordval och metaforer som kan visa hur en gestaltning tar sig uttryck, riskerade att falla bort. Även om det bara är personer som förespråkar självständighet som lyfts i en text kan deras åsikter framföras på ett kritiskt sätt. Ett sådant framförande skulle dock ändå ge utslag i kodschemat för en artikel som förespråkar självständigheten i Katalonien. Sådana frågor insåg vi var problematiska och ansåg därför att det var viktigt för oss att kliva in i vår roll som forskare och göra vissa tolkningar. Därav valet av en delvis kvalitativ metod.

Vi är medvetna om att vi skulle kunnat göra en bredare kvantitativ undersökning, alltså med fler än 60 analysenheter som i detta fall. Av detta bredare urval skulle vi sedan kunnat välja ett mindre delurval för att göra en mer djupgående kvalitativ undersökning av. En sådan metod är dock inte helt oproblematiske. Problemet som beskrivs ovan skulle kvarstå, alltså att vi fortfarande riskerar att misstolka delar av den kvantitativa undersökningen om vi inte kan kontrollera den mot den kvalitativa. Vi skulle även mista chansen att gå djupare på en stor del av texterna. I den nuvarande metoden kan vi närläsa 60 artiklar, medan delurvalet i denna alternativa metod skulle varit mindre. Därav valet av vår nuvarande metod.

Det finns även andra metoder för att analysera resultaten från den kvantitativa undersökningen. Semetko och Valkenburg har i sin studie från 2000 tagit fram ett Cronbachs alfa-värde för varje generell gestaltning. Cronbachs alfa undersöker den interna konsistensen i en undersökning, alltså hur väl olika frågor undersöker samma sak.⁵⁴ Med andra ord handlar det i deras undersökning om hur väl varje fråga under exempelvis konfliktgestaltning undersöker samma sak. Vi har i vår undersökning valt att inte använda oss av Cronbachs alfa då vi inte haft tillräckligt med tid för att lära oss tillräckligt om metoden och använda oss av korrekta och pålitliga uträkningar i SPSS. Därför valde vi att ta fram andelen av frågorna som för varje text fått 1 (Ja) som svar och räkna ut medelvärde för alla texter. Denna beräkning baseras på att alla frågor har samma värde. Dock diskuteras frågornas relevans och vikt i vår resultat- och analysavsnitt, vilket gör att Cronbachs alfa inte heller är helt nödvändigt i vår undersökning. Cronbachs alfa hade varit ett bättre alternativ om vi enbart gjort en större kvantitativ innehållsanalys, likt Semetko och Valkenburg.

En problematisk aspekt med detta kodschema är att antalet frågor som undersöker varje generell gestaltning skiljer sig. Ansvarsgestaltning och mänskligt intresse-gestaltning mäts med fem olika

⁵⁴ Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012). s. 388.

frågor, konfliktgestaltning och spelgestaltning mäts med fyra olika frågor, och ekonomiska konsekvenser-gestaltning och moralgestaltning mäts med tre olika frågor. Problematiken med detta uppstår i jämförelsen mellan de olika gestaltningarna. En text kan exempelvis få ett utfall på 66 % i moralgestaltning medan den får ett utfall på 60 % i mänskligt intresse-gestaltning. Detta betyder att siffran 1 (Ja) är mer värd i frågorna i kodschemat gällande moralgestaltning än mänskligt intresse-gestaltning. Vi är medvetna om detta och vi har det i åtanke när vi jämför de olika generella gestaltningarna. Detta är dock ingen begränsning när vi vill jämföra samma gestaltning, exempelvis moralgestaltning, mellan de olika nyhetskällorna. Men i våra resultat kommer vi även att diskutera frågornas vikt och relevans.

Vi kombinerar två metoder för att få en så djup förståelse för gestaltningen som möjligt. Det går dock att argumentera för att vi borde gjort en kritisk diskursanalys, eftersom man även i en sådan analys utgår från att det finns ett underliggande motiv i texten. Men skillnaden är dock att motivet i den kritiska diskursanalysen är normativt, och att målet med analysen är att komma fram till hur en text borde varit skriven för att vara mer ärlig, jämställd eller mindre främlingsfientlig m.m.⁵⁵ Man söker således förståelsen till varför en text är utformad på ett visst sätt, och vilka bakomliggande samhällsstrukturer som påverkar detta, något som vi inte är intresserade av. Vi vill istället undersöka *hur* SVT Nyheter, Dagens Nyheter och Aftonbladet gestaltar självständighetsrörelsen i Katalonien, samt vilka mönster som förekommer.

Efter ett antal stickprov kan vi även konstatera att texterna på webben och i print är väldigt lika. Men eftersom vi endast undersöker material som publicerats på webben har vi inget empiriskt underlag för att uttala oss om valda mediers publicering i print.

5.6 Validitet

Begreppsvaliditet syftar till frånvaron av systematiska fel, vilket har med operationaliseringen av det teoretiska ramverket att göra.⁵⁶ I denna studie är operationaliseringen baserad på tidigare forskning, då vi använt oss av samma frågor som förekommer i Semetko och Valkenburgs studie från 2000, samt delar av Aalbergs et al. frågor som förekommer i en undersökning från 2011. Dessa frågor har använts för att utforma vårt kodschema. Vi har därefter utformat ett analyschema i vilket frågorna är baserade på Tankards lista på 11 gestaltningsmekanismer från 2001. Då vi delvis kopierat och delvis utgått från tidigare forskning genomförd av forskare inom området, kan vi konstatera att vår resonemangsvaliditet bör vara god. Alltså att vi har resonerat oss fram till bästa möjliga operationalisering utifrån en kumulativ insamling från vårt teoretiska ramverk, och därmed fått god begreppsvaliditet. Det ska nämnas att vissa variabler i kodschemat och frågorna i analyschemat ställer krav på oss som forskare vad gäller tolkning. Forskningsresultat ska vara så oberoende som möjligt av forskarna.⁵⁷ Våra tolkningar är dock oundvikliga för att få fram våra resultat gällande gestaltning, åtminstone i vår kvalitativa del.

Ytterligare en aspekt att ha i åtanke när det kommer till kodschemat är att vi har översatt alla frågor till svenska från engelska. Vissa ord och formuleringar skiljer sig naturligtvis och kan få en annorlunda betydelse på svenska än på engelska. Hur frågorna är formulerade har en direkt

⁵⁵ Berglez, P. (2010).

⁵⁶ Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012).

⁵⁷ Ibid.

påverkan på resultaten. Ett nyckelord i fråga 2 i konfliktgestaltning är “klandra”, vilket är översatt från engelskans “reproach”. “Reproach” skulle också kunna översättas som “förebå” i svenskan, vilket är ett mindre vanligt ord som ger en annorlunda känsla i frågan. Detta påverkar naturligtvis vår begreppsvaliditet. För att lösa detta problem skulle vi antingen kunnat kontakta författarna till de ursprungliga frågorna i kodschemat, och fått instruktioner i hur de tänkt när de kodat för sin egen undersökning. Vi kunde även ha kontaktat eller anlitat en professionell tolk för att översätta frågorna. Vi anser dock inte att problemet är tillräckligt stort för att vidta dessa åtgärder, och bedömer att vår översättning är tillräcklig för att få fram pålitliga resultat.

Intern validitet handlar i förklarande frågeställningar och slutsatser om huruvida den beroende variabeln faktiskt påverkar den oberoende variabeln. Men i denna studie, där vi har en beskrivande frågeställning, går intern validitet att likställa med resultatvaliditet. Resultatvaliditet svarar på begreppet validitets mest centrala fråga; mäter vi det vi påstår oss mäta? För att få en god resultatvaliditet behöver vi uppfylla två krav: För det första måste begreppsvaliditeten vara god, och för det andra måste reliabiliteten vara hög. Reliabilitet innebär frånvaro från slumpmässiga eller osystematiska fel, något som vi hela tiden strävat efter under insamlingen av vårt material.⁵⁸ När vi läst och kodat våra texter har vi alltid gjort det direkt in i statistikprogrammet SPSS. Vi har inte heller kodat ensamma, utan fört en regelbunden diskussion om hur kodningen ska göras. Även om vi läst texterna själva, har vi kunnat diskutera en fråga kring en text med varandra och komma fram till ett gemensamt svar. Dialog har varit en viktig del i vår kodning.

Vi har även gjort reliabilitetstest under tiden som vi kodat, och inledde med att genomföra två stycken interkodarreliabilitetstest. Då har vi vid två separata tillfällen läst samma texter och kodat var för sig, därefter har vi jämfört resultaten. Vid båda dessa tillfällen hade vi en eller två frågor för vår kvantitativa del som vi fick annorlunda svar på. Vi diskuterade då och kom fram till ett gemensamt svar för att ha en gemensam grund att stå på. Vi funderade även på att kontrollera vår intrakodarreliabilitet, alltså hur konsekvent vi kodar själva, genom att göra ett “test-retest”-reliabilitetstest. Detta innebär att vi efter en viss tidsperiod skulle gjort om samma kodning för att kontrollera om vi fick samma resultat, för att på så sätt undersöka om det är andra externa faktorer som påverkat vår kodning, eller om vi varit pålitliga och konsekventa. Detta kändes dock svårt att genomföra i och med att vi jobbade med insamlingen under väldigt begränsad tidsperiod och inte kunde låta materialet “vila” på detta sätt. Ett tredje alternativ för att kontrollera vår interkodarreliabilitet hade varit att låta externa parter koda texter och jämföra med våra resultat. Dessa externa parter kanske inte studerar journalistik eller är lika insatta i gestaltningsteori som vi är. Om vi hade fått samma resultat som dessa externa parter hade vi med större säkerhet kunnat konstatera att vår kodning var pålitlig, och att vi hade hög reliabilitet.

Här återkommer det faktum att vår tolkning som forskare är ofrånkomlig. Om vi ska undersöka en text för värdeladdade ord, påverkar naturligtvis vår personlighet och personliga värderingar vad vi anser vara ett värdeladdat ord. Men detta är något vi har i åtanke och vi grundar våra analyser och tolkningar i så stor utsträckning som möjligt i teori och tidigare forskning. Alltså tror vi att vårt interkodarreliabilitetstest räcker för att vi ska få en tillräckligt hög reliabilitet. Vi kan med andra ord konstatera att vi har god begreppsvaliditet och hög reliabilitet, vilket därmed innebär att vi även har en god resultatvaliditet.

⁵⁸ Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012).

Extern validitet handlar om möjligheterna att generalisera slutsatser till en större population.⁵⁹ I detta fall är populationen samtlig rapportering om självständighetsrörelsen i Katalonien i Aftonbladet, SVT Nyheter samt Dagens Nyheter. Här tåls att lyfta att det finns en inneboende problematik med det systematiska urvalet, eftersom avlägsnandet av notiser och opinionsmaterial påverkar räckvidden av valda medier. Även om Aftonbladet har en räckvidd på 3,4 miljoner läsare per dag över alla plattformar, är det inte alla som läser en artikel om självständighetsrörelsen i Katalonien. Vi tror även att ännu färre människor läser längre material som inte är opinionsmaterial. Detta är något som är viktigt att ha i åtanke när vi diskuterar eventuella effekter av gestaltningen. Vi är också medvetna om att självständighetsrörelsen i Katalonien pågick även efter att vår urvalsperiod tog slut. Detta påverkar vår externa validitet eftersom vi inte har undersökt gestaltningen efter 15 november 2017.

⁵⁹ Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., & Wängnerud, L. (2012).

6. Resultat och analys

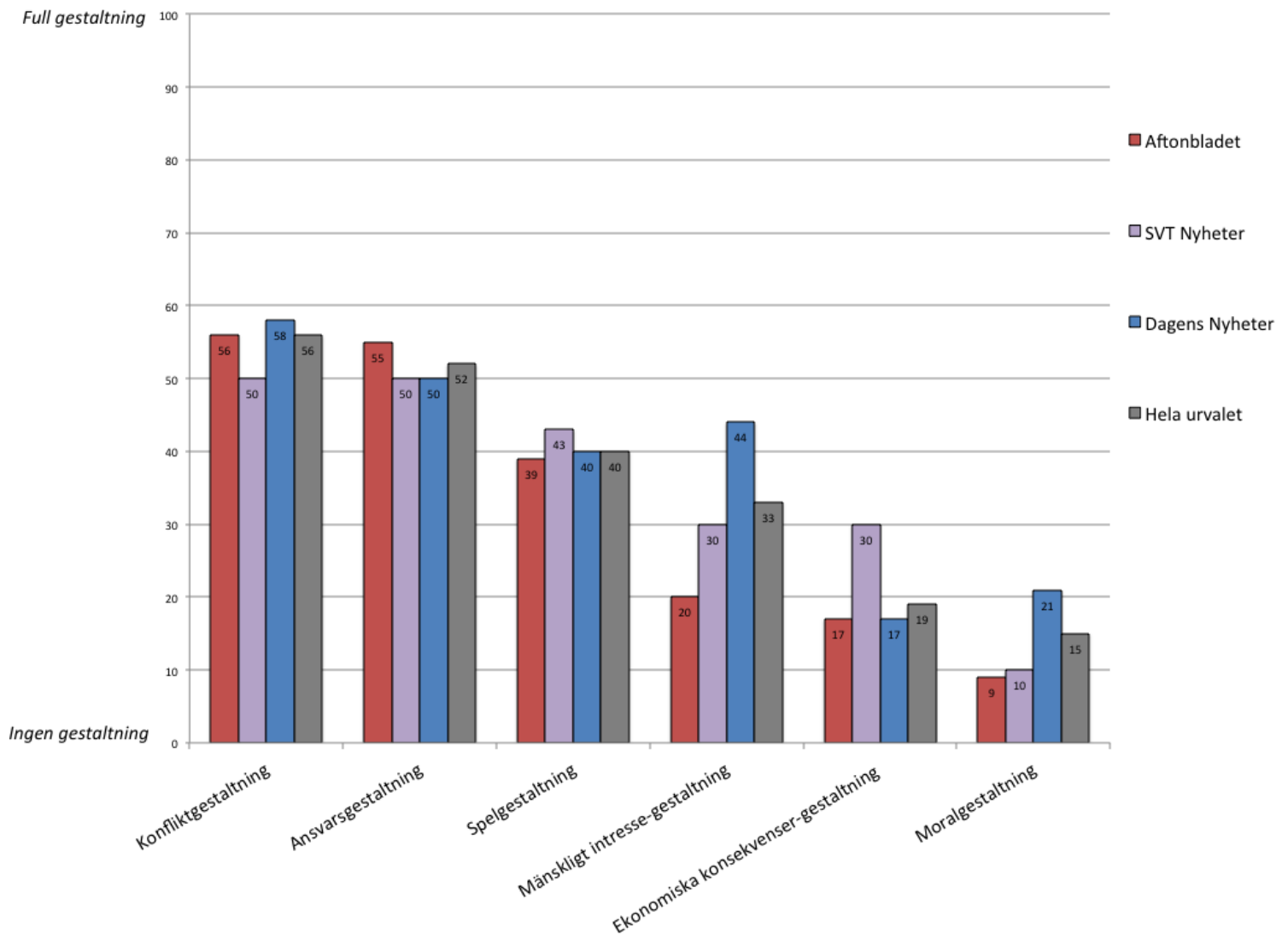
För att ge läsaren en översikt över vilka generella gestaltningar som är vanligast förekommande i de undersökta artiklarna presenteras först resultatet från den kvantitativa undersökningen. Därefter presenteras resultaten från den kvalitativa undersökningen. Detta upplägg ger oss möjlighet att fördjupa den kvantitativa undersökningen med resultat från den kvalitativa undersökningen. I samband med presentationen kommer vi även att analysera resultatet, samt jämföra de tre valda medierna. Vi är medvetna om att en sådan analys hade kunnat följa resultatet i ett eget avsnitt, men med tanke på att den kvalitativa undersökningen grundar sig i öppna frågor ställda till texten tror vi att resultaten hade varit svårförstådda om de inte analyserats i samband med presentationen. Resultaten från den kvantitativa undersökningen presenteras utifrån de generella gestaltningar som är framtagna av Semetko och Valkenburg, samt Aalberg et al. Den kvalitativa undersökningen presenteras utifrån frågorna i analys-schemat som baserats på Tankards gestaltningsmekanismer och Entmans teori. Vi har dock valt att presentera resultatet från fråga 3 i analys-schemat under avsnitt 6.3 *Självständighetsrörelsens attribut*. Detta eftersom frågan behandlar attributionsteori och således ska besvara frågeställning 3, vilket underlättas om resultatet står för sig självt.

6.1 Självständighetsrörelsens generella gestaltningar

Här under presenteras ett stapeldiagram (Figur 1) som visar resultatet av den kvantitativa undersökningen som baserats på forskning av Semetko och Valkenburg, samt Aalberg et al. Därefter följer en analys av resultatet utifrån de sex generella gestaltningar som vi kontrollerat för.

Figur 1. Genomsnittlig närvaro av de sex generella gestaltningarna i Aftonbladet, SVT Nyheter och Dagens Nyheter, i stapeldiagram.

Siffror presenterade i procent (%)

Kommentar: Stapeldiagrammet visar närvaron av de olika generella gestaltningarna i Aftonbladet, SVT Nyheter, Dagens Nyheter, samt hela urvalet. Skalan sträcker sig från 0 % (ingen gestaltning närvarande) till 100 % (gestaltning fullt närvarande). Summan av de olika gestaltningarnas resultat är inte 100 %, utan varje gestaltning räknas separat.

Totalt: 60 texter. Aftonbladet: 22 texter. SVT Nyheter: 10 texter. Dagens Nyheter: 28 texter.

6.1.1 Konfliktgestaltning

Konfliktgestaltning är den vanligast förekommande gestaltningen i samtliga medier förutom i SVT Nyheter, där den har samma värde som ansvarsgestaltning. Konfliktgestaltning ligger på eller strax över 50 % i samtliga medier, det är alltså ingen som urskiljer särskilt mycket. Högst ligger Dagens Nyheter på 58 %. För hela urvalet ser vi att gestaltningen i genomsnitt ligger på 56 %.

Tidigare forskning av de Vreese, Peter och Semetko från 2001 visar att konfliktgestaltning övergripande sett är vanligare än ekonomisk konsekvens-gestaltning i politisk och ekonomisk nyhetsrapportering i fyra stora europeiska länder, vilket stämmer överens med vår undersökning. I Semetko och Valkenburgs studie från 2000 är dock ansvarsgestaltning den vanligast förekommande gestaltningen, tätt följt av konfliktgestaltning. Semetko och Valkenburg undersökte dock ett EU-toppmöte i Amsterdam, vilket är en mindre konfliktiv politisk händelse än vad självständighetsrörelsen i Katalonien är, vilket kan ha påverkat resultaten.

Resultatet utifrån kodschemat såg ut som följande:

Fråga 1. *Innehåller texten någon meningsskiljaktighet mellan parter/individer/grupper/länder?* gav flest 1 (Ja) svar med 49 av 60 texter.

Fråga 2. *Klandrar en part/individ/grupp/land en annan för problemet?* gav näst flest 1 (Ja) svar med 40 av 60 texter.

Fråga 3. *Refererar texten till två eller flera sidor av problemet?* fick 1 (Ja) svar på 38 av 60 texter.

Fråga 4. *Refererar texten till vinnare och förlorare?* gav minst 1 (Ja) svar med 7 av 60 texter.

Det är även relevant att undersöka vilken fråga som var vanligast förekommande. Ovan kan vi se att fråga 1 i kodschemat fick flest ja-svar i hela urvalet, vilket kan vara en effekt av ordet "meningsskiljaktighet". En stor majoritet av texterna handlade om två parter som inte höll med varandra. Genom vårt analyschema kan vi konstatera att detta ofta var den spanska regeringen, med regeringschefen Mariano Rajoy som företrädare, samt den katalanska regionregering, med den före detta regionpresidenten Carles Puigdemont som företrädare. Detta leder oss in på fråga 2, som också har ett högt värde, där det i många fall var Puigdemont som klandrade den spanska regeringen för polisvåld eller respektlöst beteende. Det är också just dessa två sidor som refererats till i fråga 3. Det har också varit den spanska nationella polisen och den katalanska regionpolisen, samt EU och den katalanska regionregeringen som varit sidor av problemet.

Fråga 4 fick avsevärt mycket färre ja-svar än föregående tre frågor, vilket kan vara en effekt av formuleringen "vinnare och förlorare" som var ovanligt förekommande i rapporteringen. Även om självständighetsförespråkare "vann" folkomröstningen, alltså att de fick majoritet, var det fortfarande högst kontroversiellt eftersom den spanska regeringen fördömt folkomröstningen som olaglig.

6.1.2 Ansvarsgestaltning

Ansvarsgestaltning och konfliktgestaltning förekommer i liknande utsträckning i det undersökta materialet om självständighetsrörelsen i Katalonien, med identiska resultat för båda gestaltningarna i SVT Nyheter. För Aftonbladet, som fått högst utslag, skiljer det sig bara en

decimal mellan de olika gestaltningarna (55 % i ansvarsgestaltning och 56 % i konfliktgestaltning). För hela urvalet ser vi att gestaltningen i genomsnitt fick ett utfall på 52 %.

Den tidigare forskningen av Semetko och Valkenburg från 2000 visar att ansvarsgestaltning är klart vanligast förekommande, vilket också delvis bekräftas av vår undersökning. Det är bara konfliktgestaltning ovan som är något mer vanligt förekommande. Det går dock inte att göra en direkt jämförelse mellan Semetko och Valkenburgs resultat från 2000 och resultatet i denna studie, då vi återigen inte undersökt samma typ av händelser. Semetko och Valkenburg fokuserade visserligen på EU-toppmötet i Amsterdam 1997, vilket är en politisk händelse. Den är dock inte lika konfliktiv i sin natur som självständighetsrörelsen i Katalonien.

Resultatet utifrån kodschemat såg ut som följande:

Fråga 1. *Förekommer det i texten att någon nivå av regering eller annan internationell institution som har förmågan att underlätta problemet?* fick 1 (Ja) svar på 32 av 60 texter.

Fråga 2. *Förekommer det i texten någon nivå av regering eller annan internationell institution som bär ansvaret för situationen/problemet?* fick 1 (Ja) svar på 36 av 60 texter.

Fråga 3. *Förekommer det förslag på lösningar till situationen/problemet?* fick 1 (Ja) svar på 30 av 60 texter.

Fråga 4. *Förekommer det någon särskild individ (eller grupp) som bär ansvaret för problemet?* var vanligast förekommande i ansvarsgestaltningen med 1 (Ja) svar 47 av 60 texter.

Fråga 5. *Förekommer det i texten att problemet kräver brådskande åtgärder?* fick minst 1 (Ja) svar av alla frågor på ansvarsgestaltning med 11 av 60 texter.

Ovan kan vi se att fråga 4 i kodschemat fick flest ja-svar. Baserat på vårt analysschema är det främst den före detta regionpresidenten Carles Puigdemont som får stå till svars för problemet som lyfts i texten. Det är även ofta bara han själv, utan att den regionala regeringen eller det regionala parlamentet nämns. När exempelvis Mariano Rajoy nämns, nämns även den spanska regeringen, vilket är en bidragande faktor till en hög frekvens av ja-svar på frågorna 1 och 2.

Fråga 3 fick också många ja-svar. Vad det var för lösningar på problemet, samt vem det var som föreslog dessa lösningar, varierade en del. I många fall var det journalisten eller skribenten själv som analyserade till viss del och föreslog lösningar, i andra fall var det experter i texten som fick bidra med alternativ, och ibland var det de inblandade aktörerna själva som föreslog lösningar.

Fråga 5 är den fråga med lägst frekvens vad gäller ja-svar av alla frågor om ansvarsgestaltning. Detta har att göra med formuleringen "brådskande åtgärder". Även om det framkommer i en text att problemet kräver åtgärder så är sällan dessa åtgärder brådskande. I många texter förekommer det en presentation av problemet eller nyheten, dock utan att åtgärder presenteras.

6.1.3 Spelgestaltning

Spelgestaltning är den tredje vanligaste gestaltningen i vår undersökning, med ett genomsnittligt värde på 40 % för hela urvalet. Även här ligger samtliga nyhetskällor jämt där Aftonbladet har ett lägsta värde på 39 % och SVT Nyheter har ett högsta värde på 43 %.

Tidigare forskning som sammanfattats av Aalberg et al. i deras studie från 2011, beskriver spelgestaltningen som den vanligast förekommande generella gestaltningen vid politiska val.

Självständighetsrörelsen i Katalonien innehåller ett politiskt val men det finns en stor diskussion kring huruvida denna folkomröstning var laglig. Detta ger händelsen vi analyserat en mer konfliktiv natur än ett sedvanligt politiskt val, vilket är en potentiell anledning till ett lägre värde på spelgestaltning och ett högre värde på konfliktgestaltning.

Det ska också nämnas att spelgestaltning och konfliktgestaltning är ganska liknande gestaltningar. Det märks inte minst om man jämför fråga 4 under konfliktgestaltning och nedanstående fråga 3 under spelgestaltning, där båda undersöker förekomsten av "vinnare och förlorare" i texten. Vinnare och förlorare förutsätter ofta åtminstone någon form av kamp, vilket kan ses som en konflikt. Dock skiljer dem sig åt i den form att spelgestaltning i andra frågor undersöker förekomsten av opinionsundersökningar och aktörer i relation till valresultat. Detta tror vi är mer för att visa en gestaltning som är som en kapplöpning.

Resultatet utifrån kodschemat såg ut som följande:

Fråga 1. *Innehåller texten någon opinionsundersökning, samt hur något parti/politiker ligger till i opinionsundersökningen?* fick minst 1 (Ja) svar med ett resultat på 9 av 60 texter.

Fråga 2. *Innehåller texten politiker, partier eller andra aktörer i relation till potentiella valresultat och/eller regeringsbildanden?* fick överlägset flest 1 (Ja) svar med ett resultat på 47 av 60 texter.

Fråga 3. *Innehåller texten politiker, partier eller andra aktörer som vinner eller förlorar (val, debatter eller rent generellt)?* fick 1 (Ja) svar på 10 av 60 texter.

Fråga 4. *Innehåller texten språk eller markörer som refererar till sport eller krig?* fick 1 (Ja) svar på 30 av 60 texter.

Ovan kan vi se att fråga 2 fått överlägset flest ja-svar. Denna fråga sticker ut då resterande frågor som undersöker gestaltningen ligger relativt lågt. Att fråga 2 fått flest ja-svar tror vi beror på formuleringen "[...] i relation till potentiella valresultat och/eller regeringsbildanden?" En väldigt stor del av texterna, som resultaten visar, berör resultaten från folkomröstningen den 1 oktober eller nyvalet till regionparlamentet den 27 oktober. De diskuterar även vad som ska hända med det regionala styret till följd av folkomröstningen.

Fråga 4 har också fått en hög frekvens på ja-svar. Detta är intressanta resultat då det inte bara visar på en gestaltning av politik som ett eget spel, utan att det även dras paralleller till sporter och krig. Framför allt krigsmarkörerna tror vi kan vara problematiska då de snabbt ger ett intryck av en stor osäkerhet, kanske större än den faktiskt är.

Fråga 1 har en relativt låg frekvens av ja-svar med nio respektive tio stycken texter. Vi kunde se en del opinionsundersökningar i texterna, och dessa förekom främst inför folkomröstningen för att tippa utfallet, samt efter folkomröstningen för att se om människors åsikter ändrats efter allt tumult. Det låg dock aldrig jättemycket fokus på dessa opinionsundersökningar i de flesta texter, utan de nämndes i förbifarten. Det var en text i Aftonbladet som handlade om en färsk opinionsundersökning.

Fråga 3 handlar om vinnare och förlorare, som tidigare nämnts. Att vi fick en relativt låg frekvens på ja-svar på dessa frågor, både under spelgestaltning och under konfliktgestaltning, har att göra med just formuleringen "vinnare och förlorare". Det är ofta det finns flera sidor av ett

problem, och även om det som här handlar om en nyhet i relation till valresultat och/eller regeringsbildanden, så är det sällan aktörer och parter uttryckligen benämns som vinnare och förlorare. Även om de kan kännas som det när man läser texten.

6.1.4 Mänskligt intresse-gestaltning

Mänskligt intresse-gestaltning är den fjärde vanligast förekommande generella gestaltningen i vår undersökning. Här har vi ett genomsnittligt värde på 33 % för hela urvalet, men nyhetskällorna ligger inte särskilt jämt. Aftonbladet har ett resultat på 20 %, SVT Nyheter på 30 % och Dagens Nyheter på 44 %.

Den tidigare forskningen av Semetko och Valkenburg visar dock motsatta resultat. Där ser vi att mänskligt intresse-gestaltningen är vanligare förekommande i mer sensationalistiska nyhetskällor än i mer seriösa nyhetskällor. Konfliktgestaltning och ansvarsgestaltning är vanligare förekommande i mer seriösa medier. Vi bedömer att Aftonbladet lutar mer åt det sensationalistiska hållet då det traditionellt sett är en kvällstidning. Dock så visar vår undersökning det motsatta, alltså att Aftonbladet använder sig av konfliktgestaltning och ansvarsgestaltning i större utsträckning än mänskligt intresse-gestaltning. Dagens Nyheter, som vi bedömer lutar mer åt en mer seriös nyhetskälla, visar dock på ett väldigt högt värde på mänskligt intresse-gestaltning. Dagens Nyheter visar även på höga värden på konflikt- och ansvarsgestaltning. Det höga värdet på mänskligt intresse-gestaltning tror vi kan bero på att Dagens Nyheter var den enda av våra nyhetskällor som hade en korrespondent på plats. Då fanns det artiklar där en reporter gått ut på Barcelonas gator och "tagit tempen".

Resultatet utifrån kodschemat såg ut som följande:

Fråga 1. *Förekommer det ett mänskligt exempel eller ett "mänskligt ansikte" på problemet?* fick 1 (Ja) svar på 18 av 60 texter.

Fråga 2. *Använder sig texten av adjektiv eller karaktärsdrag som ska generera känslor av raseri, empati, sympati eller medlidande?* fick flest 1 (Ja) svar med ett resultat på 39 av 60 texter.

Fråga 3. *Lägger texten vikt vid hur individer eller grupper påverkas av situationen/problemet?* fick 1 (Ja) svar på 23 av 60 texter.

Fråga 4. *Går texten in på privata och personliga delar av aktörernas liv?* fick minst 1 (Ja) svar med ett resultat på 1 av 60 texter.

Fråga 5. *Innehåller texten någon visuell information som är ämnad att generera känslor av raseri, empati, sympati eller medlidande?* fick 1 (Ja) svar på 17 av 60 texter.

Ovan kan vi se att fråga 2 sticker ut med flest ja-svar. Detta har att göra med att den handlar om språkbruk och användningen av vissa typer av formuleringar, snarare än förekomsten av något specifikt i texten. Många texter använde ett språk eller vissa formuleringar för att väcka känslor hos läsaren. Detta är ett vanligt journalistiskt grepp.

Fråga 4 har ligger lägst med endast ett ja-svar. Det var väldigt få texter som gick in på privata och personliga delar av aktörernas liv. Aktörer som exempelvis politiker fick bara agera i sin roll som politiker eller makthavare i texten. Om det förekom intervjuer med exempelvis demonstranter så var inte dem djupgående, utan de presenterade övergripande information, exempelvis var personer bor och vad de jobbar med.

6.1.5 Ekonomiska konsekvenser-gestaltning

Ekonomiska konsekvenser-gestaltning är den femte vanligast förekommande generella gestaltningen i vår undersökning. Gestaltningen har ett genomsnittligt resultat på 19 % för hela urvalet. Aftonbladet och Dagens Nyheter ligger återigen väldigt lika där båda har ett värde på 17 %. SVT Nyheter sticker upp lite med ett resultat på 30 %.

Tidigare forskning av Semetko och Valkenburg från 2000 visade att ekonomiska konsekvenser-gestaltning var den tredje vanligast förekommande gestaltningen av de fem generella gestaltningar dem använde. Alltså är den något vanligare förekommande än i vår undersökning. Detta har återigen mycket att göra med händelsen som man undersöker. Undersökningen av de Vreese et al. från 2001 visar t.ex. att ekonomiska konsekvenser-gestaltning fick ett uppsving precis runt lanseringen av euron, men låg annars lägre än konfliktgestaltning i den rutinmässiga rapporteringen.

Resultatet utifrån kodschemat såg ut som följande:

Fråga 1. *Nämns det i texten något om ekonomiska förluster eller vinster, nu eller i framtiden?* fick minst 1 (Ja) svar med ett resultat på 4 av 60 texter.

Fråga 2. *Lyfts någon aspekt av ekonomisk kostnad i texten?* fick flest 1 (Ja) svar med ett resultat på 17 av 60 texter.

Fråga 3. *Refererar texten till någon typ av ekonomiska konsekvenser som ligger till följd av problemet eller handlingsplanen?* fick 1 (Ja) svar på 13 av 60 texter.

Fråga 2 hade högst frekvens på ja-svar. Detta har att göra med den allmänna formuleringen av "[...] någon aspekt av ekonomisk kostnad [...]". Alltså, nämns något som berör Kataloniens eller Spaniens ekonomi i någon mån så gav det utslag här. Detta var exempelvis när det nämns Kataloniens starka ekonomi i relation till den spanska, eller det orättvisa skattesystemet. Fråga 3, som bara har fyra stycken mindre ja-svar, handlar enbart om ekonomiska konsekvenser. Exempelvis var det en del artiklar om företag som lämnade Katalonien på grund av osäkerheterna efter den utropade självständigheten.

6.1.6 Moralgestaltning

Moralgestaltning är den minst vanligast förekommande generella gestaltningen i vår undersökning. Gestaltningen har ett genomsnittligt värde på 15 % för hela urvalet. Samtliga källor ligger ganska lågt, men det skiljer en hel del mellan Aftonbladet och SVT Nyheter på 9 % respektive 10 %, och Dagens Nyheter på 21 %.

Tidigare forskning bekräftar resultaten från vår undersökning. I Semetko och Valkenburgs undersökning från 2000 får moralgestaltning ett avsevärt mycket lägre värde, den användes i princip inte alls. I vår undersökning fick dock inte moraliska budskap ett så avsevärt mycket lägre värde än de andra gestaltningarna, jämfört med Semetko och Valkenburgs studie.

Resultatet utifrån kodschemat såg ut som följande:

Fråga 1. *Innehåller texten några moraliska budskap?* fick flest 1 (Ja) svar med ett resultat på 25 av 60 texter.

Fråga 2. *Refererar texten till moral, Gud, eller andra religiösa läror?* fick minst 1 (Ja) svar av alla frågor i hela kodschemat, med ett resultat på 0 av 60 texter

Fråga 3. *Innehåller texten specifika sociala föreskrifter som indikerar ett visst beteende?* fick 1 (Ja) svar på 2 av 60 texter.

Den främsta anledningen till att moralgestaltning ändå fick något utfall var fråga 1. Detta är, precis som alla frågor i kodschemat, beroende av vår egen tolkning. Ett tydligt exempel på ett moraliskt budskap som vi genomgående sett i texterna är att våld och polisiärt förtryck är fel. Detta är det främsta moraliska budskapet som framkommit i texterna vi analyserat.

Frågorna 2 och 3 har en låg frekvens på ja-svar, med noll och två stycken respektive. Att en stor mediekälla i Sverige skulle referera till någon form av religiös moral är mindre troligt då Sverige är ett land där religionen spelar en relativt svag roll. På fråga 3 har vi fått ja-svar på två stycken texter, exempelvis då Puigdemont manar medborgare i Spanien och i EU att visa solidaritet med Katalonien.

6.1.7 Sammanfattning generella gestaltningar

Resultaten och vår analys visar att konfliktgestaltning är den vanligast förekommande generella gestaltningen av våra sex valda generella gestaltningar. Den följdes tätt av ansvarsgestaltning. Därefter fann vi att spel-, mänskligt intresse-, ekonomiska konsekvenser- och moralgestaltning var vanligast förekommande i respektive ordning.

Övergripigt sett följer resultaten från vår undersökning resultaten från tidigare forskning. Det resultat som skiljde sig mest var att mänskligt intresse-gestaltning fick högre utfall i sensationalistiska medier i den tidigare forskningen av Semetko och Valkenburg. Konfliktgestaltning och ansvarsgestaltning är vanligare förekommande i mer seriösa medier. Dock visar vår undersökning det motsatta, alltså att Aftonbladet använder sig av konfliktgestaltning och ansvarsgestaltning i större utsträckning än mänskligt intresse-gestaltning. Dagens Nyheter, som vi bedömer vara en mer seriös nyhetskälla, visar dock på ett högre värde vad gäller mänskligt intresse-gestaltning.

Frågornas formulering spelar en betydande roll för utfallet. En fråga med en bredare formulering, exempelvis "[...] någon aspekt av ekonomisk kostnad [...]" ger ett högre utfall än en fråga med en snävare formulering, exempelvis "[...] någon typ av ekonomiska konsekvenser [...]". Detta är något vi kan se på frågorna under alla generella gestaltningar.

6.2 Självständighetsrörelsens gestaltningsmekanismer

6.2.1 Vad handlar texten om?

Eftersom samtliga undersökta artiklar behandlar samma ämne under en bestämd tidsperiod är nyhetsinnehållet relativt likt genom de tre medierna; Aftonbladet, SVT Nyheter och Dagens Nyheter. De tidigaste artiklarna handlar om tiden före Kataloniens folkomröstning om självständighet, ofta i relation till att den spanska nationella polisen beslagtagit röstsedlar och gripit katalanska tjänstemän i ett försök att stoppa omröstningen. Efter 1 oktober 2017, dagen för folkomröstningen, följer flera artiklar i samtliga medier om hur den spanska regeringen ska gå

tillväga för att aktivera artikel 155 i grundlagen, och därmed kunna ta makten över Kataloniens parlament. Under denna period förekommer även artiklar centrerade runt debatten mellan den spanska regeringen och regionregering i Katalonien om huruvida den dåvarande regionpresidenten Carles Puigdemont ska utropa självständighet eller inte. En del av rapporteringen behandlar även katalanska demonstrationer mot den spanska regeringen och polisvåld. Därefter redogör artiklarna för att ledande politiker i Katalonien misstänks för brott mot den spanska grundlagen, eftersom den spanska regeringen och författningsdomstolen ansåg att folkomröstningen stred mot landets författning. Avslutningsvis ser vi ett fåtal artiklar om att Kataloniens före detta president Carles Puigdemont flytt till Bryssel istället för att inställa sig vid domstolen i Madrid, vilket flera andra katalanska politiker gjort. I Aftonbladet kan man följa denna kronologiska ordning i artiklarna *Katalonien: "Spelreglerna har förändrats"*⁶⁰, *Stora demonstrationer väntas i Barcelona*⁶¹ och *Rajoy: Vi avsätter Kataloniens regering*⁶². Det går att se en liknande ordning i SVT Nyheters artiklar *Spansk polis hotar stänga katalanska nyhetsmedier*⁶³, *Madrid avfärdar invit om medling*⁶⁴ och *Spanska riksåklagaren utfärdar arresteringsorder för Carles Puigdemont*⁶⁵. Samma mönster förekommer i Dagens Nyheter och blir tydligt i artiklarna *Ett dussin gripna i spanska polisräder*⁶⁶, *Oenighet om utrop av republiken*⁶⁷ och *Katalanska ledare hotas av 30 års fängelse*⁶⁸.

Internationella politiker, samt information om Spaniens och Kataloniens framtida relation till EU tar inte mycket plats i den undersökta rapporteringen. I samband med den spanska nationella polisens agerande under folkomröstningen förekom dock ett fåtal artiklar i vilka internationella europeiska politikernas åsikter presenterades. Deras åsikter är eniga: Konflikten mellan Katalonien och övriga Spanien ska lösas mellan parterna utan EU:s inblandning. Men de fördömer samtidigt polisvåldet som riktades mot katalaner som försökte delta i folkomröstningen. I artikeln *Läget i Spanien - kris även för EU*, publicerad i Aftonbladet, uttalar sig bland annat Belgiens premiärminister Charles Michel om att "[v]åld kan aldrig vara svaret"⁶⁹. SVT Nyheter har i det undersökta materialet över huvud taget ingen artikel som lyfter internationella politikernas åsikter om den spanska polisens agerande. I artikeln *Juncker: Om vi tillåter Katalonien att separera kommer andra göra likadant* från Dagens Nyheter, uttrycker Europeiska kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker sin oro över separatisttendenser i Europa: "Jag vill inte ha en europeisk union som består av runt 98 stater. Det är redan svårt med 28 och det vore inte enklare med 27, men med 98 vore det omöjligt"⁷⁰.

Dagens Nyheter publicerade även artikeln *Enig omvärld säger nej till Katalonien*, i vilken Sveriges utrikesminister Margot Wallström uttalar sig om situationen och "oroas över

⁶⁰ *Katalonien: "Spelreglerna har förändrats"*, Aftonbladet, 2017-09-21.

⁶¹ *Stora demonstrationer väntas i Barcelona*, Aftonbladet, 2017-10-08.

⁶² *Rajoy: Vi avsätter Kataloniens regering*, Aftonbladet, 2017-10-21.

⁶³ *Spansk polis hotar stänga katalanska nyhetsmedier*, SVT Nyheter, 2017-09-20.

⁶⁴ *Madrid avfärdar invit om medling*, SVT Nyheter, 2017-10-04.

⁶⁵ *Spanska riksåklagaren utfärdar arresteringsorder för Carles Puigdemont*, SVT Nyheter, 2017-11-02.

⁶⁶ *Ett dussin gripna i spanska polisräder i Barcelona*, Dagens Nyheter, 2017-09-20.

⁶⁷ *Oenighet om utrop av republiken*, Dagens Nyheter, 2017-10-03.

⁶⁸ *Katalanska ledare hotas av 30 års fängelse*, Dagens Nyheter, 2017-11-03.

⁶⁹ *Läget i Spanien - kris även för EU*, Aftonbladet, 2017-10-02.

⁷⁰ *Juncker: "Om vi tillåter Katalonien att separera kommer andra göra likadant"*, Dagens Nyheter, 2017-10-14.

nationalism och nya gränser”⁷¹. Hon menar även att “[...] det fortfarande är en sak för Spanien och man måste fortfarande se till att man får en politisk dialog inom den spanska konstitutionens ram”⁷². Sammanfattningsvis förekommer två olika områden av de internationella politikernas åsikter, dels den dialogbaserade åsikten om att konflikten ska lösas mellan de berörda parterna, och att politikerna står på Spaniens sida och oroas över separatism. Samt åsikten om att våld inte kommer att lösa konflikten och avståndstagandet från den spanska polisens agerande under folkomröstningen 1 oktober 2017. De internationella politikerna stärker således konfliktgestaltningen i det undersökta materialet från Aftonbladet och Dagens Nyheter och bidrar till att konflikten får betydelse även utanför Spaniens gränser. Detta saknas dock i de artiklar som undersökts i SVT Nyheter eftersom det där inte förekommer några internationella politiker som uttalar sig om polisivåldet. Konsekvensen av detta blir att konflikten förblir en nationell angelägenhet för Spanien med mindre påverkan på omvärlden.

6.2.2 Vilka aktörer förekommer i texten och vilka källor används?

I Aftonbladet förekommer genomgående flera olika aktörer i varje undersökt artikel. Detta syns bland annat i artikeln *Katalonien skjuter på självständighet*, i vilken Carles Puigdemont, Spaniens premiärminister Mariano Rajoy, den spanska regeringen och Europeiska rådets ordförande Donald Tusk förekommer.⁷³ Ett vanligt förekommande fenomen är också att Carles Puigdemont ofta representerar Katalonien eller hela Kataloniens regionregering, samt att han ensam hålls som ansvarig för självständighetsrörelsen och folkomröstningen av den spanska regeringen. Detta ser vi bland annat exempel på i artikeln *Rajoy ber Puigdemont att handla "balanserat"* från Aftonbladet, där Mariano Rajoy och Spaniens biträdande premiärminister menar “[...] att om Puigdemont inte backar från planerna på självständighet kommer han att ‘provocera fram utlösandet av artikel 155 i konstitutionen’”⁷⁴. En liknande ansvarsgestaltning ser vi i artiklarna *Rajoy: Vi avsätter Kataloniens regering* och *Katalaner lovar godta nyval i december*, båda publicerade i Aftonbladet. I den förstnämnda nämns att “Kataloniens ledare Carles Puigdemont kräver det omöjliga av Spanien, och har inte gått med på att förklara sig”⁷⁵, vidare nämns också att “[...] Puigdemont anser sig ha rätt att utropa självständighet efter folkomröstningen den 1 oktober”⁷⁶. Den sistnämnda artikeln handlar om tiden efter att Puigdemont flytt till Bryssel och att den spanska regeringen beslutat att det ska hållas nyval i Katalonien i december 2017. Återigen ses Puigdemont som den ansvarige då artikeln fokuserar på att “[...] den avsatte presidenten Carles Puigdemont lovar att katalanerna ska respektera resultatet av valet den 21 december”⁷⁷. Detta trots att han vid denna tidpunkt redan är avsatt som president över Katalonien och således saknar makt till legitim påverkan. I samtliga fall faller lotten om ansvar på Puigdemont medan hans allierade i Kataloniens regionregering förblir namnlösa och enbart nämns i förbifarten. Puigdemont har således blivit en symbol för Kataloniens självständighetsrörelse. Det ska dock nämnas att andra katalanska politiker som samarbetat med Carles Puigdemont vid vissa tillfällen förekommer som aktörer och ger uttryck för sina åsikter. Detta sker dock inte i samma utsträckning och de utpekas inte som lika

⁷¹ *Enig omvärld säger nej till Katalonien*, Dagens Nyheter, 2017-10-28.

⁷² Ibid.

⁷³ *Katalonien skjuter på självständighet*, Aftonbladet, 2017-10-10.

⁷⁴ *Rajoy ber Puigdemont att handla "balanserat"*, Aftonbladet, 2017-10-18.

⁷⁵ *Rajoy: Vi avsätter Kataloniens regering*, Aftonbladet, 2017-10-21.

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ *Katalaner lovar godta nyval i december*, Aftonbladet, 2017-10-31.

ansvarsbärande av den spanska regeringen. Deras ansvar förekommer främst i form av att de åtalas av spanska domstolar, samt att Puigdemont hänvisar till dem som en del i beslutsprocessen, något som syns tydligt i artikeln *Fortsatt ovisst om Kataloniens nästa drag*: “[...] han sade att det nu är upp till regionparlamentet att avgöra hur regionen ska svara på hotet från Madrid”.⁷⁸

Som tidigare nämnts förekommer även Mariano Rajoy frekvent i rapporteringen, men då ofta tillsammans med den spanska regeringen, eller andra grupper och individer. I artikeln *Oro och osäkerhet efter folkomröstningen* ser vi exempel på hur Puigdemont enbart uppmanar Rajoy att öppna upp för dialog, men också på att “Madrid är fortsatt kompromisslöst [...]” i frågan.⁷⁹ I Aftonbladet ser vi alltså sammantaget en gestaltning där en eller få personer tydligt företräder en större grupp. Konflikten står i många fall mellan Puigdemont och Rajoy, men den förstnämnda bär i högre utsträckning än Rajoy ett ensamt ansvar. Mariano Rajoy gestaltas därmed som en mer maktfull individ med mer uppbackning från bland annat den spanska regeringen till skillnad från Carles Puigdemont, som ofta står på egna ben.

I SVT Nyheter står inte Puigdemont som ensam representant för självständighetsrörelsen och regionregeringen i samma utsträckning som i Aftonbladet. Men även här finns tendenser att använda Puigdemont som symbol för Katalonien, det går i artikeln *Madrid avfärdar invit om medling* att urskilja likheter i ansvarsgestaltningen med rapporteringen i Aftonbladet. Spaniens premiärminister Mariano Rajoy vänder sig här till Puigdemont: “Om Herr Puigdemont vill prata eller förhandla, eller vill sända medlare, vet han precis vad han först måste göra: återvänd till lagen.”⁸⁰ I samma artikel ser vi även hur konflikten ställs på sin spets och utspelas mellan två huvudsakliga parter; Puigdemont och Spaniens premiärminister Mariano Rajoy. I detta fall rör det sig om att Puigdemont eftersöker internationell medling i konflikten, medan Rajoy motsätter sig förslaget: “Regionpresidenten Carles Puigdemont säger sig vilja ha medling i konflikten men Spaniens premiärminister Mariano Rajoy säger nej.”⁸¹ Att använda Puigdemont och Rajoy som symboler eller representanter för konflikten två parter förekommer vid fler tillfällen, men att Rajoy innehar rollen som enda ansvarig vid Spaniens regering är inte lika vanligt förekommande som att Puigdemont innehar den vid Kataloniens. Detta medför att gestaltningen liknar den vi funnit i Aftonbladet i vilken Carles Puigdemont står ensam medan Mariano Rajoy har ett bredare stöd.

Även Dagens Nyheters gestaltning liknar den som förekommer i Aftonbladet och SVT Nyheter i det hänseende att framför allt Puigdemont, men också Rajoy, förekommer frekvent. I artikeln *Separatisterna på väg att förlora tålamodet med Puigdemont* är det återigen den före detta regionpresidenten som bär ansvaret och makten:

⁷⁸ *Fortsatt ovisst om Kataloniens nästa drag*, Aftonbladet, 2017-10-26.

⁷⁹ *Oro och osäkerhet efter folkomröstningen*, Aftonbladet, 2017-10-02.

⁸⁰ *Madrid avfärdar invit om medling*, SVT Nyheter, 2017-10-04.

⁸¹ Ibid.

Den katalanske regeringschefen Carles Puigdemont vägrade spela den roll som den spanske premiärministern Mariano Rajoy anvisat honom. I stället för att svara ”ja” eller ”nej” som Madrid krävt, fortsatte Puigdemont att hölja frågan i dunkel, och spelade över bollen till Madrid. Tio minuter efter utsatt tid erbjöd Puigdemont Rajoy förhandlingar och ett två månader långt moratorium. Under den perioden, förutsatt att meningsfulla förhandlingar påbörjas, lovar Puigdemont att frysa självständighetsdeklarationen.⁸²

I samma artikel blir det även tydligt att Carles Puigdemont ställs till svar av två olika parter, dels av den spanska regeringen men också av hans “[...] koalitionspartners i separatistfronten”⁸³. De sistnämnda anklagar honom för att inte ha utropat självständighet vid den tidpunkt som han tidigare lovat. Detta ansvarsutkrävande ser vi inte liknande exempel på i Aftonbladet eller SVT Nyheter, utan är en gestaltning som bara förekommer i Dagens Nyheter. Detta sätt att framställa de olika aktörerna blev alltså tydligt först efter en jämförelse medierna emellan, vilket vi också ser exempel på i teorier av Entman. Hur de olika aktörerna framställs blir således en del av gestaltningen och går att särskilja från den övriga nyhetstexten.

Sammantaget ser vi i samtliga medier, att i de fall då det är en regering eller annan internationell institution som bär ansvaret för situationen eller problemet, rör det sig nästan uteslutande om den spanska regeringen. Detta har vi kontrollerat för i den kvantitativa undersökningen. Detta stärker bilden av att Kataloniens roll i konflikten spelas av Carles Puigdemont, medan Mariano Rajoy är en del av en större grupp. Den frekventa förekomsten av dessa aktörer är en anledning till att samtliga medier fått högt utslag vad gäller ansvargestaltning.

Vad gäller källor finns det tydliga likheter mellan Aftonbladet och SVT Nyheter. Båda två använder sig frekvent av nyhetsbyråerna Tidningarnas Telegrambyrå (TT), Reuters och Associated Press (AP). Dagens Nyheter har i högre utsträckning använt sig av förstahandskällor, detta som en konsekvens av att de haft korrespondenter på plats i Katalonien. Resultatet visar att detta är en viktig faktor till att Dagens Nyheter fått ett högre utfall på mänskligt intresse-gestaltning, då det i deras artiklar förekommer fler intervjupersoner, oftast under katalanska demonstrationer för självständighet eller mot polisvåld. Aftonbladet och SVT Nyheter höga användning av nyhetsbyråer som källor har därmed resulterat i den motsatta effekten och ett lägre utfall vad gäller mänskligt intresse-gestaltning. Detta resultat diskuteras vidare i 6.2.3 *Vilka värdeladdade ord, beskrivningar och metaforer förekommer i gestaltningen?*

6.2.3 Vilka värdeladdade ord, beskrivningar och metaforer förekommer i gestaltningen?

I likhet med Entmans forskning jämför vi här de undersökta medierna för att på så sätt lokalisera olika gestaltningar i språket. Resultatet visar att det främst är Dagens Nyheter som skiljer sig i fråga om värdeladdade och beskrivningar. Detta kan vara en effekt av att Dagens Nyheter främst använt sig av förstahandskällor och varit på plats i Katalonien i högre utsträckning än Aftonbladet och SVT Nyheter, som båda främst använt sig av material från nyhetsbyråer. Resultatet visar även att det finns en korrelation mellan värdeladdade ord och fråga 2 i den generella gestaltningen *mänskligt intresse*: “Används det i texten adjektiv eller karaktärsdrag som ska generera känslor av raseri, empati, sympati eller medlidande?”, vilken fått högst utslag i Dagens Nyheter. Det är även viktigt att notera att detta är journalistens beskrivningar och ordval,

⁸² *Separatister på väg förlora tålamodet med Puigdemont*, Dagens Nyheter, 2017-10-16.

⁸³ Ibid.

och alltså inte tillhör citerade aktörer. Exempel på sådana ord, beskrivningar samt metaforer ser vi bland annat i artiklarna *Oenighet om utrop av republiken* och *Colm Toibín: Nationalism med gamla anor gör dödläget mellan Katalonien och Spanien totalt*. I den förstnämnda beskriver journalisten hur den katalanska polischefen Josep Lluís Trapero kritiseras av den spanska regeringen för att inte försökt stoppa folkomröstningen 1 oktober 2017: "Trapero lastas därmed också för det svidande propagandanederlag som följde i spåren på batongfestivalen mot civila."⁸⁴ Metaforen eller liknelsen "batongfestival" syftar till det våld som den spanska nationella polisen riktade mot vissa katalaner som försökte delta i omröstningen, ett ord som inte förekommer i rapporteringen från varken Aftonbladet eller SVT Nyheter och som förstärker intrycket av att polisen använde övervåld mot civila. I den andra artikeln beskrivs hur den spanska regeringen inte vill inleda en dialog med styret i Katalonien: "Desto mer synd då, att regeringen i Madrid obevekligt avfärdar diskussionen och blidkar sina egna väljare, snarare än att försöka inleda arbetet med att komma till en kreativ lösning på frågan om Katalonien."⁸⁵ Den spanska regeringen agerar här "obevekligt", alltså strängt eller hårt mot Katalonien, och beskrivs därmed som den part i konflikten som inte vill samarbeta. Meningen är också ett exempel på hur det är hela den spanska regeringen och inte bara premiärminister Mariano Rajoy som bär ansvaret. Båda dessa exempel går att relatera till den forskningen av Robert Entman och visar på hur Dagens Nyheter förstärker ett visst perspektiv i konflikten, och lägger större delen av ansvaret på den spanska regeringen och den nationella polisen.

Som tidigare nämnts förekommer inte samma typ av värdeladdade ord i Aftonbladet eller SVT Nyheter. Resultatet visar dock att det förekommer vissa beskrivningar och jämförelser av de två parterna i konflikten. I artikeln *Separatisterna festar trots ovisshet* publicerad i Aftonbladet, beskrivs katalanerna som lugna och fredliga i samband med att den spanska nationella polisen beslagtagit "[...] 2,5 miljoner valsedlar och fyra miljoner kuvert [...]", samt att den spanska regeringen stängt luftrummet över Barcelona.⁸⁶ Detta skapar ett intryck av två motpoler, inte nödvändigtvis för att läsaren utgår från att polisen är våldsam, utan snarare för att det även framgår att polisens huvudsakliga uppdrag är att hindra folkomröstningen. Denna gestaltning går att jämföra med den tidigare forskning som bedrivits om olika effekter på publikens tolerans av Nelson et al. De två parterna i konflikten gestaltas på olika sätt vilket i sin tur kan påverka hur publiken i slutändan kommer att uppfatta situationen. Vi ser ett liknande exempel i Aftonbladets artikel "*Bollprojektiler*" *mot röstande i Barcelona*, i vilken det beskrivs hur den nationella polisen skjutit gummikulor mot katalaner som försökt delta i folkomröstningen. I relation till detta uttrycker flera katalaner att de hellre hade sett en dialog mellan den katalanska och spanska regeringen.⁸⁷ Återigen skiljer sig gestaltningen tydligt mellan de två parterna, vilket enligt den tidigare forskningen kan ha avgörande effekter på publiken.

I SVT Nyheter förekommer inte samma typ av jämförelser mellan konfliktens parter som i Aftonbladet, eller värdeladdade ord som i Dagens Nyheter. Resultatet visar istället att beskrivningarna av den spanska regeringen och domstolarna, samt deras processer, är mer invecklade än beskrivningarna av regionregeringen i Katalonien, vilket bland annat förekommer

⁸⁴ *Oenighet om utrop av republiken*, Dagens Nyheter, 2017-10-03.

⁸⁵ *Colm Toibín: Nationalism med gamla anor gör dödläget mellan Katalonien och Spanien totalt*, Dagens Nyheter, 2017-10-10.

⁸⁶ *Separatisterna festar trots ovisshet*, Aftonbladet, 2017-09-29.

⁸⁷ *Bollprojektiler mot röstande i Barcelona*, Aftonbladet, 2017-10-01.

i artikeln *Nyval väntas i Katalonien i januari*⁸⁸. Det spanska styret är omringat av en diplomati som inte förekommer i beskrivningarna om Kataloniens regering. I Katalonien är processerna lättare och fokus ligger snarare på att beskriva de beslut som tas i det regionala parlamentet, snarare än på de omgärdade processerna. I SVT Nyheter ser vi alltså en gestaltning som saknar värdeladdade ord, vilket används i Dagens Nyheter, och som inte jämför konfliktens parter, vilket sker i Aftonbladet. Däremot förekommer beskrivningar av rättsprocesser och diplomati, vilket vi såg exempel på i SVT Nyheter, samt i Dagens Nyheter. I artikeln *Katalanska ledare hotas av 30 års fängelse* beskrivs att det spanska rättssystemet ifrågasatts i “europeisk fora”⁸⁹, med hänvisning till långa häktningstider. Det nämns också att en häktning i Spanien är “är långt allvarligare än att häktas i ett nordiskt land eller anglosaxiskt land”⁹⁰. Här distanserar texten Spanien från norra Europa och Sverige, men också från Katalonien. Liknande beskrivningar om Katalonien som modernt och Spanien som omodernt förekommer även i artikeln *Colm Toibín: Nationalism med gamla anor gör dödläget mellan Katalonien och Spanien totalt*.⁹¹ Katalonien blir således ett modernare område än övriga Spanien som motsätter sig ett föråldrat rättssystem. Denna beskrivning, att distansera Katalonien från Spanien, bidrar till att konfliktgestaltningen blir starkare och att tydliggöra meningsskiljaktigheter mellan parterna. Det går också att relatera till den tidigare forskning som bedrivits av Semetko och Valkenburg i vilken de menar att konfliktgestaltningen ofta används som ett dramaturgiskt grepp av journalisten. Detta blir tydligt i meningen: “Katalanerna riskerar när rättegången väl är över fängelsestraff på mellan tjugo och trettio år för bland annat ‘uppvigling’ och ‘uppror’”.⁹² Vi ser alltså hur ordval och beskrivningar dels bidrar till att gestalta konfliktens parter på olika sätt, men också hur det bidrar till ett högre utfall vad gäller konfliktgestaltningen.

I vissa fall förhåller sig samtliga medier lika vad gäller specifika ordval. Något som blir tydligt när de olika medierna benämner människor som förespråkar ett självständigt Katalonien. *Separatist* eller *separatister* är genomgående den vanligaste benämningen vilket bidrar till att de tre medierna gestaltar dessa personer på ett liknande sätt, åtminstone vad gäller just detta ordval. Vad som utmärker sig är att Aftonbladet benämner den katalanska flaggan som *separatistflaggan*, något som inte förekommer i SVT Nyheter eller Dagens Nyheter. I de två senare beskrivs flaggan enkelt som *den katalanska flaggan*, i jämförelse med *den spanska flaggan*. Aftonbladets benämning förekommer bland annat i artikeln *Oro och osäkerhet efter folkomröstningen*, här nämns att det “[i] stadsdelen Gràcia precis ovanför Barcelonas centrum hänger separatistflaggor[na] tätt från fönster och balkonger”⁹³. Den katalanska flaggan är en symbol för regionen Katalonien och används även i sammanhang som inte har med självständighetsrörelsen att göra. När Aftonbladet beskriver flaggan som något som enbart har med självständighet och separatism att göra, samtidigt som den spanska flaggan benämns med sitt vanliga namn, bidrar det till att polariseringen mellan den katalanska och den spanska flaggan ökar. Konflikten blir tydlig mellan de två parterna, men i benämningen *separatistflaggan* håller man även tillbaka information om vad flaggan faktiskt står för. Detta ser vi liknande exempel på i forskning om att gestalta politik som spel av Cappella och Jamieson. Ett vanligt

⁸⁸ *Nyval väntas i Katalonien i januari*, SVT Nyheter, 2017-10-20.

⁸⁹ *Katalanska ledare hotas av 30 års fängelse*, Dagens Nyheter, 2017-11-03.

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ *Colm Toibín: Nationalism med gamla anor gör dödläget mellan Katalonien och Spanien totalt*, Dagens Nyheter, 2017-10-10.

⁹² *Katalanska ledare hotas av 30 års fängelse*, Dagens Nyheter, 2017-11-03.

⁹³ *Oro och osäkerhet efter folkomröstningen*, Aftonbladet, 2017-10-02.

förekommande angreppssätt i rapporteringen är då att minimera information kring sakfrågor och innehåll, i vetskap om att publiken gärna läser om vad som sker i konflikten, snarare än vad konflikten egentligen handlar om. Vad gäller beskrivningar av folkomröstningen ser vi det motsatta resultatet. Samtliga medier beskriver folkomröstningen som antingen olaglig eller förbjuden av den spanska regeringen med hänvisning till att den bryter mot landets författning. Detta bidrar snarare till ökad information som går emot den forskning om spelgestaltning som presenterats tidigare.

6.2.4 Hur ser bildsättning och bildtext ut?

Eftersom samtliga undersökta artiklar i Aftonbladet saknar bilder gör vi här en jämförelse mellan SVT Nyheter och Dagens Nyheter. Avsaknaden av bilder i Aftonbladet och hur detta eventuellt kan påverka resultatet diskuteras i slutet av avsnittet. SVT Nyheter hade bilder i samtliga artiklar och Dagens nyheter i 20 av 28 artiklar.

Jämförelsen mellan SVT Nyheter och Dagens Nyheter visar på vissa likheter. Det finns ett tydligt fokus på att visa hur situationen i Katalonien ser ut, och färre bilder från Madrid eller på den spanska regeringen. Detta faller sig givetvis naturligt eftersom det är i Katalonien som självständighetsrörelsen är aktiv, men sett till artiklarnas innehåll förekommer den spanska regeringen och premiärminister Mariano Rajoy inte lika ofta. Kataloniens regionpresident Carles Puigdemont förekommer oftare på bild än Mariano Rajoy, men likt den spanske premiärministern omskrivs han oftare i text än vad han syns på bild. Majoriteten av bilderna i SVT Nyheter och Dagens Nyheter visar alltså inte politiker eller parlament, vilket i sin tur leder till att läsaren i de flesta fall inte får något ansikte på de styrande politikerna. Sammanfattningsvis ser vi alltså att två av de mest frekventa aktörerna i texten fått en reducerad roll i bildsättningen.

SVT Nyheter och Dagens Nyheter är även lika i avseende om vanligast förekommande bildobjekt, nämligen demonstrationer och den katalanska flaggan. I Dagens Nyheter förekommer den katalanska flaggan i hälften av bilderna och ofta i samband med katalanska demonstrationer för självständighet eller mot polisvåld, detsamma gäller för SVT Nyheter. Som vi sett tidigare har Dagens Nyheter högst utslag på mänskligt intressegestaltning av de tre valda medierna. Detta är främst baserat på textens innehåll men även bilderna har haft betydelse, då fler intervjuade katalaner har figurerat i bild med den katalanska flaggan. Vad gäller den spanska flaggan och bilder på demonstrationer *mot* katalansk självständighet visar resultatet att detta inte är vanligt förekommande. Ingen av bilderna i SVT Nyheter och endast två av bilderna i Dagens Nyheter visar den spanska flaggan, i Dagens Nyheter förekommer en motdemonstration på en av bilderna.

Resultatet visar således att de händelser som ägt rum i Katalonien fått mest uppmärksamhet bildmässigt, samt att både SVT Nyheter och Dagens Nyheter fokuserat på folkets agerande snarare än på politikernas. Demonstrationer för självständighet och mot polisvåld är vanligare än politiker, något som skiljer sig från innehållet i texterna i vilka Carles Puigdemont och Mariano Rajoy varit de vanligaste aktörerna. SVT Nyheter och Dagens Nyheter liknar alltså varandra i sin bildsättning, medan Aftonbladet helt saknar bilder. Denna gestaltning hade kunnat bli tydligare om vi jämfört fler medier i likhet med Entmans tidigare forskning. I sin undersökning studerade han visserligen två olika fall som liknade varandra, samt fallens gestaltning i olika medier, och

således inte ett självständigt fall som i denna undersökning. Men han kommer ändå fram till slutsatsen att svaret om vilken gestaltning som används blir synlig i jämförelsen mellan medier eftersom man då kan uppmärksamma skillnader. I detta fall är bilsättningen mellan SVT Nyheter och Dagens Nyheter väldigt lik, vilket gör att Entmans teori blir svår att använda, men som också är en effekt av att vi endast jämfört tre medier, varav en helt saknar bilder. Men Entman pekar även på att journalister kan förstärka vissa perspektiv, samtidigt som de osynliggör andra, och att essensen av gestaltning handlar om att förstora respektive förminska vissa element i den beskrivna verkligheten. Som nämnts ovan i detta stycke ser vi att vissa händelser fått mycket mer uppmärksamhet än andra och att perspektiven från Katalonien och de katalaner som förespråkar självständighet förstärkts genom bilderna medan detsamma från Madrid eller övriga Spanien nästan utelämnats helt.

Majoriteten av bilderna i SVT Nyheter och Dagens Nyheter står för sig själva och saknar bildtext. I SVT Nyheter har 3 av de 10 artiklar som innehåller bilder tillhörande text, detsamma gäller för 5 av de 20 artiklar som innehåller bilder i Dagens Nyheter. Resultatet visar att mediernas bildtexter antingen beskriver bilden eller sammanfattar innehållet i artikeln. Avsaknaden av bildtext i majoriteten av artiklarna kan i sig ha en påverkan på gestaltningen då det överlämnar tolkningen av bilden till läsaren. I den tidigare forskningen som bedrivits av Nelson et al. visar forskarna att toleransnivån för demonstrationer kan variera beroende på hur de gestaltas, och att de som exponeras för en gestaltning om yttrandefrihet i högre grad tolererar demonstrationen än de som exponeras för en gestaltning om störande av allmän ordning. Detta går att problematisera när bilder presenteras utan tillhörande text, och som tidigare nämnts, således överlämnar tolkningen om vilken typ av demonstration det rör sig om till läsaren. Om läsaren enbart tittar på en bild föreställande en demonstration i Katalonien utan att läsa artikeln kan bilden i sig vara avgörande för läsarens tolerans.

Avsaknaden av bilder har inte påverkat resultaten i den kvantitativa delen av undersökningen avsevärt. Detta för att den kvantitativa delen främst undersöker text och inte bild. Fråga 4 under mänskligt intresse-gestaltning undersöker om bilder och bildtext kan väcka känslor, detta är dock den enda fråga som kunnat påverkas av frånvaron av bilder i Aftonbladet. Bilder och bildtext kan, som beskrivits ovan, spela en roll i den uppfattade gestaltningen. Att Aftonbladet helt saknar bilder gör att man helt förlitar sig på texten, och att perspektiven som förstoras i bilder från SVT nyheter och Dagens Nyheter förblir mindre i Aftonbladet, vilket i sin tur påverkar gestaltningen.

6.2.5 Vilken typ av statistik, tabeller och/eller diagram presenteras i texten?

Varken Aftonbladet, SVT Nyheter eller Dagens Nyheter lägger någon större vikt vid statistik eller tabeller. Några diagram förekommer över huvud taget inte. Användandet av statistik är genomgående detsamma i Aftonbladet och Dagens Nyheter. Oftast rör det sig om valresultatet efter folkomröstningen om självständighet samt siffror som stärker argumentet att Katalonien är en av de rikaste regionerna i Spanien, samt att arbetslösheten är lägre. Denna typ av statistik syns bland annat i artiklarna *Undersökning: Separatisterna behåller makten* från Aftonbladet, och *Inget nyval i Katalonien* från Dagens Nyheter.^{94, 95} I SVT Nyheter förekommer statistik endast i en artikel. Sammantaget förekommer statistik i 28 av 60 artiklar.

⁹⁴ *Undersökning: Separatisterna behåller makten*, Aftonbladet, 2017-10-23.

I likhet med den ovan analyserade bildsättningen hade det här varit relevant att undersöka flera medier för att på så sätt synliggöra olika gestaltningar. Resultatet visar dock att vissa perspektiv är starkare än andra, Katalonien är starka ekonomiskt och 90 procent av de som röstade i folkomröstningen ville att Katalonien skulle bli en självständig republik. Det ska dock nämnas att statistik från valresultatet ofta nämns i samband med att endast 40 procent av de röstberättigade valde att rösta. I en av artiklarna i Dagens Nyheter, *Madrid går snart om Katalonien*, förekommer statistik som argumenterar för att Madrid är på väg att gå om Katalonien ekonomiskt.⁹⁶

6.2.6 Sammanfattning av gestaltningsmekanismer

Sammanfattningsvis ser vi alltså både skillnader och likheter mellan hur de tre medierna gestaltat självständighetsrörelsen i Katalonien. I samtliga medier förekommer flera olika typer av aktörer, både de som förespråkar självständighet och dess motståndare. I Aftonbladet representerar den före detta regionpresidenten i Katalonien Carles Puigdemont hela Katalonien i högre utsträckning än i övriga medier. Men samma tendens finns även i SVT Nyheter och Dagens Nyheter. Sammantaget ser vi även att Puigdemont och premiärminister Mariano Rajoy ofta används som symboler för konflikten, samt att de ofta hålls som ansvariga, men att Rajoy i högre utsträckning förekommer tillsammans med den spanska regeringen än Puigdemont med den katalanska. Vad gäller bildsättning ser vi en stark tendens att i SVT Nyheter och Dagens Nyheter visa den katalanska flaggan i samband med demonstrationer, vilket förstärker det katalanska perspektivet. Dagens Nyheter gestaltar även självständighetsrörelsen med värdeladdade ord om främst den nationella polisens agerande under folkomröstningen och den spanska regeringens hantering av konflikten. Aftonbladet använder sig inte av värdeladdade ord i samma utsträckning som Dagens Nyheter men jämför oftare Katalonien och Spanien, då med utgångspunkt att katalanerna är lugna och fredliga, medan den spanska nationella polisen är våldsam, samt att den spanska regeringen nekar till dialog. Även SVT Nyheter utelämnar värdeladdade ord men gestaltar den spanska rättsprocessen och diplomatin i Madrid som mer invecklad än den i Katalonien.

Resultatet av den kvantitativa undersökningen visar även att Dagens Nyheter är överrepresenterade vad gäller mänskligt intresse-gestaltning, vilket grundar sig i att de genomfört fler intervjuer med folk i Katalonien. I likhet med Entmans forskning ser vi att vissa personer, i detta fall katalaner, ges mer utrymme och beskrivs djupare än intervjupersonerna från Madrid. Detta bidrar till det är människorna som förespråkar självständighet som gjort att Dagens Nyheter fått högre utslag vad gäller mänskligt intresse-gestaltning än övriga medier. De personer som är emot självständighet har däremot, likt Entmans forskning, inte beskrivits lika djupgående. På så sätt har perspektiv från förespråkarna för självständighet förstärkts medan andra förminskats.

⁹⁵ *Inget nyval i Katalonien*, Dagens Nyheter, 2017-10-26.

⁹⁶ *Madrid går snart om Katalonien*, Dagens Nyheter, 2017-10-25.

6.3 Självtändighetsrörelsens attribut

De anledningar som omskrivs behandlar uteslutande två olika ämnen; kultur/språk och ekonomi. Den kulturella anledningen baseras på Kataloniens historia och språk, samt förtrycket mot katalaner under diktatorn Francisco Franco fram till mitten av 1970-talet, vilket bland annat syns i artikeln *Bakgrund: Kamp för självständighet* publicerad i Aftonbladet.⁹⁷ De ekonomiska anledningarna för katalansk självständighet handlar om att Katalonien är en av dem starkaste ekonomiska regionerna i Spanien och att det nuvarande skattesystemet missgynnar området. Denna information framkommer i vissa texter invävt i själva brödtexten, men ofta presenteras den inte förrän i en faktaruta på slutet.

Vi kan i hårda drag koppla dessa två olika anledningar, kultur/språk och ekonomi, till två olika huvudlinjer av attribution. Kultur och språk kan kopplas till egenskapsattribution, alltså en typ av inre attribution där man själv upplever sig ha kontroll över situationen och att beslut påverkas av egen kunskap. Ekonomiska anledningar kan kopplas till situationsattribution, alltså en typ av yttre attribution där man inte känner sig ha kontroll över situationen utan det påverkas av externa förhållanden som är svåra att påverka. Det vi kan säga om attributionen av självständighetsrörelsen i Katalonien i de svenska nyhetsmedier vi undersökt är att det inte är jättevänligt. Vi har hittat attribution i relation till vilka anledningar som nämns för självständighet i 18 av 60 artiklar. Det är inte heller någon särskild nyhetskälla som lyfter avsevärt fler anledningar till självständighet än någon annan. Totalt 7 av 22 artiklar från Aftonbladet, 2 av 10 artiklar från SVT Nyheter, samt 9 av 28 artiklar från Dagens Nyheter.

I samtliga sju texter i Aftonbladet där anledningar till självständighet nämns, lyfts båda anledningarna tillsammans. Det är alltså en kombination av ekonomiska och kulturella faktorer som ligger till grund för självständighetsrörelsen. SVT Nyheter lyfter också de ekonomiska och kulturella anledningarna tillsammans i en av artiklarna, medan det i den andra endast förekommer kulturella anledningar. Dagens Nyheter skiljer sig från Aftonbladet och SVT Nyheter genom att inte lyfta de två anledningarna i relation till varandra. Här förekommer ekonomin i tre av artiklarna och kulturen i de sex övriga. Vi kan alltså inte se ett tydligt mönster där egenskapsattribution eller situationsattribution är vanligare förekommande än den andra. Det vi kan konstatera är att Aftonbladet i större utsträckning använder bägge typerna av attribution tillsammans, medan Dagens Nyheter skiljer på dem.

Som tidigare nämnts förekommer anledningar till självständighet för Katalonien i 18 av 60 artiklar. Således förekommer det 42 artiklar i vilka läsaren lämnas utan information. Sett till tidigare forskning kan detta leda till att läsaren själv försöker tolka och se kausala samband utifrån tidigare kunskap, vilket i sin tur kan leda till att man drar felaktiga slutsatser då man saknar information. Vårt resultat visar att detta möjliggörs i rapporteringen om självständighetsrörelsen i Katalonien då det i en majoritet av artiklarna saknas information om varför rörelsen äger rum.

⁹⁷ *Bakgrund: Kamp för självständighet*, Aftonbladet, 2017-09-30.

7. Slutdiskussion

I vår utomvetenskapliga problematisering lyfter vi att självständighetsrörelsen i Kataloniens gestaltning kan ha effekter på publiken. I synnerhet kan det i detta fall påverka deras syn på separatistiska och nationalistiska rörelser. Att konfliktgestaltning är den vanligast förekommande gestaltningen visar hur vi som mediekonsument dras till dramaturgi. Vi gillar när saker följer en dramaturgisk kurva och när det finns en kamp mellan två olika sidor. Självständighetsrörelsen i Katalonien är konfliktiv i sin natur, alltså är det inte förvånande att det var konfliktgestaltning som var vanligast förekommande. Man kan dock diskutera om den konfliktiva aspekten av händelsen ibland förstärks i media för att locka fler läsare. Exempelvis kan vi läsa mycket om polisvåldet i Katalonien under folkomröstningen 1 oktober 2017 och konflikten här. Det skrivs även mycket om konflikten mellan den spanska regeringen och den katalanska regionregeringen. Att fokus läggs på konflikt och kamp kan naturligtvis förstärka att konflikten känns större än vad den egentligen är. Man kan alltså spekulera om Aftonbladet, SVT Nyheter och Dagens Nyheter rapportering förstärker konflikten.

Ansvarsgestaltningens stora roll i dessa tre nyhetskällors gestaltning är också väldigt intressant. Den hör ihop med konfliktgestaltning, då det ofta är en konflikt mellan två ansvarsbärande parter eller aktörer. Som vi ser i resultatet är det den före detta regionpresidenten Carles Puigdemont som ofta får stå till svars för självständighetsrörelsen i Katalonien. Den som får ta näst mest ansvar är Mariano Rajoy och den spanska regeringen. Det är även konflikten mellan dessa som ofta syns. Det finns en inneboende problematik med att en person får bära ansvaret för en stor rörelse. Detta går att diskuteras ur ett rent etiskt perspektiv: Är det rättvist mot Puigdemont att han får bära det stora ansvaret, trots att det kan ses som en stor folklig rörelse? Är denna uthängning något som ingår i jobbet som regionpresident? I och med Puigdemonts starka uttalanden och aktioner kan man ändå tycka att det är rättvist. Att Puigdemont och Rajoy får bära det stora ansvaret för konflikten kan förstärka en mediekultur där vi hela tiden måste hitta en syndabock, någon att skylla på.

Sett till att den kvantitativa delen av vår undersökning är djupt rotad i, samt bekräftar tidigare forskning, anser vi att detta resultat går att generalisera till en större population. Viss kritik är dock berättigad då vi enbart undersökt tre svenska medier under en avgränsad period av självständighetsrörelsen, samt ett urval av deras rapportering. Men vi ser, i vår samt i tidigare undersökningar, att en konflikt-, ansvars- och spelgestaltning är vanligt förekommande vid politiska händelser. Den kvalitativa undersökningen visar dock att de tre medierna skiljer sig åt, vilket resulterar i olika typer av konflikt-, ansvars- och spelgestaltning. Vi anser därför att resultaten från den kvalitativa undersökningen är specifika för de tre medier vi undersökt. Entmans teori utgår dessutom från att medier gestaltar händelser på olika sätt, vilket talar för att övriga svenska medier skapat egna gestaltningar.

Det resultat som skiljde sig mest från tidigare forskning var att mänskligt intresse-gestaltning var vanligare förekommande i Dagens Nyheter än i Aftonbladet, alltså i vad vi bedömer vara en något mer seriös nyhetskälla än i en mer sensationalistisk nyhetskälla när det kommer till politisk rapportering. Detta tror vi beror på att Dagens Nyheter i större utsträckning använt sig av en utrikeskorrespondent som pratat med människor i Katalonien, och i synnerhet människor som är missnöjda och förespråkar självständighet. Effekterna av detta kan vara att Dagens Nyheter

läsare uppfattar människorna i Katalonien som offer i större utsträckning än dem mediekonsumenter som läst rapporteringen från Aftonbladet eller SVT Nyheter. Detta är helt enkelt för att den aspekten lyfts mer och läggs mer fokus på i Dagens Nyheters rapportering.

Aftonbladet och Dagens Nyheter gestaltar i större utsträckning Katalonien som den svagare parten i konflikten. Spanien tilldelas en starkare roll som för det första inte är intresserade av att föra dialog, och för det andra stöds av utomstående parter, däribland internationella europeiska politiker. SVT Nyheter förhåller sig mer neutralt i sin rapportering, men det ska tilläggas att det slumpmässiga urval vi gjorde medförde att vi analyserade färre artiklar från denna källa. Detta är dock en spegling av den verkliga rapporteringen i och med att SVT Nyheter har skrivit mindre om självständighetsrörelsen än Aftonbladet och Dagens Nyheter. Katalonien kan ses som ett offer, dels eftersom den beskrivs som en viktig faktor i den spanska ekonomin utan att få något tillbaka och dels genom det historiska förtrycket av diktatorn Franco, som också förekommer i rapporteringen. Offerrollen blir även tydlig under rapporteringen kring folkomröstningen och våldet från den nationella polisen, här hörs flera katalanska röster som förklarar att de är fredliga. Och trots att folkomröstningen 1 oktober 2017 ofta beskrivs som *olaglig* eller *förbjuden* i rapporteringen av samtliga medier, nämns aldrig kontexten att stater, som t.ex. Spanien, aldrig tillåter regioner att bryta sig loss. Att inte sätta självständighetsrörelsen i ett sådant sammanhang tror vi kan ha en avgörande betydelse för hur publiken påverkas av gestaltningen.

Denna kontext går även att diskutera i relation till att det i majoriteten av artiklarna inte nämns några anledningar till katalansk självständighet. Teorier om attribution säger att människor tenderar att dra egna slutsatser utifrån tidigare kunskap när relevant information undanhålls. Eftersom anledningarna till självständighet sällan nämns, samt att någon problematisering av anledningarna aldrig nämns, skulle detta kunna leda till att läsare baserar sina åsikter om huruvida självständighet är rätt eller fel på den övriga rapporteringen. En rapportering som vi genom denna undersökning sett delvis tenderar att visa katalanerna som offer i en nationell konflikt. Det blir på så sätt en snedfördelad bild som vi tror kan leda till att läsare känner sympati för de som förespråkar självständighet. Att samtliga medier beskriver folkomröstningen som olaglig eller förbjuden sätter givetvis händelserna i en viss kontext, men en folkomröstning kan vara olaglig trots att självständighetsrörelsen är legitim. Vi menar inte att alla handlingar som den spanska regeringen genomförde, t.ex. polisvåldet under folkomröstningen 1 oktober 2017, var rättfärdiga, men avsaknaden av en ordentlig kontext om att stater låter en lokal region separera utan konflikt i princip aldrig förekommer, påverkar gestaltningen av självständighetsrörelsen. Läsaren kan därmed lämnas med intrycket att det inte är särskilt märkvärdigt att en region vill bryta sig loss, samt ställa sig frågan varför landets regering inte godkänner ett sådant agerande.

Avsaknad, eller minimering av information är även ett vanligt förekommande fenomen inom spelgestaltningen, vilket vi i vårt resultat bland annat ser vad gäller den katalanska flaggan och Dagens Nyheters tendens att kalla den för *separatistflagga*. Det finns således likheter mellan konflikt- och spelgestaltningen i form av att vissa skeenden i konflikten blir starkare när media minimerar information, och på så sätt förstärker ett visst perspektiv. På liknande sätt blir spelgestaltningen starkare när information om innehåll och sakfrågor minimeras för att publiken hellre läser om skeenden under konflikten, snarare än vad konflikten faktiskt handlar om. Vi tror därför att avsaknaden av information i gestaltningen kan ha en direkt påverkan på publiken och

hur den uppfattar självständighetsrörelser i allmänhet. I dagens Europa ser vi separatistiska tendenser i fler länder än Spanien. Politiska partier i norra Italien vill bryta sig loss, liknande strömningar återfinns i Belgien och Skottland. Storbritannien röstade 2016 igenom Brexit, vilket hyllades av bland andra Front National i Frankrike. Samtidigt ser vi att många politiker, inte minst i Spanien, är kritiska till separatistiska strömningar och lägger fram argument för ökat samarbete snarare än tvärtom. Eftersom en stor del av befolkningen hämtar information från nyhetsrapporteringen har media ett viktigt uppdrag i samhället. Gestaltningen av självständighetsrörelser kan således spela en betydande roll för hur Europas framtida karta ritas.

7.1 Förslag till vidare forskning

En intressant studie i relation till vår undersökning skulle vara att undersöka gestaltningen av andra självständighetsrörelser, t.ex. den i Skottland som aktualiserades 2014. Så gestaltningen likadan ut, med en övervägande del konflikt- och ansvarsgestaltning, eller kunde vi se mer av någon annan generell gestaltning? Eftersom folkomröstningen i Skottland var laglig vore jämförelsen med Katalonien relevant och intressant. Vidare kan man lyfta vår utomvetenskapliga problematisering och undersöka gestaltningen effekter på publiken. Skiljer sig effekter mellan självständighetsrörelsen i Katalonien gentemot den i Skottland? Vi har kunnat spekulera i eventuella effekter, men undersökningen hade gynnats av en studie med en experimentell design. Man skulle t.ex. kunna exponera en grupp för konfliktgestaltning och en annan för mänskligt intresse-gestaltning, och sedan studera skillnader och likheter mellan publikens uppfattning om ämnet. Det går även att bedriva forskning ur ett mer psykologiskt perspektiv. Varför väljer vi att gestalta just ur ett konfliktperspektiv? Vad är det som gör det så mycket mer intressant att konsumera en nyhet som innehåller en meningsskiljaktighet eller en kamp? Och varför måste vi hitta en särskild person eller grupp som bär ansvaret?

Vi har i denna studie undersökt hur gestaltningen ser ut, därmed skulle vidare forskning kunna studera gestaltningsbyggandet i relation till självständighetsrörelsen i Katalonien eller någon annan självständighetsrörelse. Vad är det som påverkar att nyhetskällor väljer vissa generella gestaltningar? Är det medvetet eller omedvetet? Här spelar många olika faktorer en roll. Vi tror att en stor bidragande faktor är medielogik. Här skulle man kunna gå djupare i hur svenska medier bevakar utrikespolitiska frågor. Vi har bland annat sett att Dagens Nyheter i högre utsträckning än övriga medier hade en utsänd utrikeskorrespondent på plats under rapporteringen. Detta bidrog till ett högre utfall på mänskligt intresse-gestaltning, då den utsände korrespondenten kunde intervjua fler människor. Aftonbladet och SVT Nyheter förlitade sig ofta på nyhetsmaterial från nyhetsbyråer som TT, AP och Reuters. Det är nyheter som skrivs mer generellt för att passa in i många olika medier, vilket betyder att gestaltningen ser annorlunda ut. Här skulle man kunna bedriva forskning som undersöker hur stora svenska nyhetskällor jobbar med sin utrikesbevakning.

Det hade även gått att genomföra denna studie på den spanska rapporteringen. Vårt resultat tyder på skillnader i gestaltningen mellan svenska nyhetskällor. Men hur såg det ut i Spanien? Man kan då undersöka vilka generella gestaltningar som förekommer eller hur händelser attribueras i medier i Katalonien i relation till medier i Madrid.

Ett annat alternativ till vidare forskning är att man tar frågorna från vårt kodschema/analysschema och applicerar det på andra länders mediebevakning om självständighetsrörelsen i Katalonien. Detta skulle möjliggöra en djupare analys av hur olika länders medielogik, mediekultur och politiska system kan ha en inverkan på vilken gestaltning som lyfts. Detta skulle dock vara främst spekulativt, då vidare forskning om medielogik och dagordning skulle vara nödvändigt. Exempelvis kan valsystem ha en inverkan. Har man ett majoritetsvals system, som i USA, är mediebevakningen och mediekonsumenterna kanske inlärda i en rapportering som syftar mycket till vinnare eller förlorare, eller som är mer konfliktorienterad. Har man ett proportionellt vals system kanske mediebevakningen och mediekonsumenterna är mindre vana vid en rapportering som gestaltar problemet i termer av konflikt eller ansvar.

Referenslista

- Aalberg, Toril; Strömbäck, Jesper; & de Vreese, Claes H. (2011). The framing of politics as strategy and game: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*, 13(2), 162-178. doi: 10.1177/1464884911427799.
- Berglez, Peter. (2010). Kritisk diskursanalys. I Ekström, M. & Larsson, L. (Red.), *Metoder i kommunikationsvetenskap* (s. 265-288). Lund: Studentlitteratur.
- Cappella, Joseph N., & Jamieson, Kathleen. (1997). *Spiral of cynicism: the press and the public good*. New York: Oxford University Press.
- de Vreese, Claes H. (2005). News framing: Theory and typology. *Information Design Journal*, 13(1), 51-62. doi: 10.1075/idjdd.13.1.06vre.
- de Vreese, Claes H.; Peter, Jochen; & Semetko, Holli A. (2001). Framing Politics at the Launch of the Euro: A Cross-National Comparative Study of Frames in the News. *Political Communication*, 18:(2), 107-122, doi: 10.1080/105846001750322934
- Entman, Robert. (1991). Framing U.S. Coverage of international News: Contrasts in Narratives of the KAL and Iran Air Incidents. *Journal of Communication*, 41(4), 6-27. doi: 10.1111/j.1460-2466.1991.tb02328.
- Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; & Wängnerud, Lena. (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.
- Höjelid, Stefan. (1991). *Sovjetbilden i nordisk press: svenska, norska och finländska reaktioner på sovjetiskt agerande* (Doktorsavhandling). Lund: Studentlitteratur.
- Kantar Sifo. (2017). *Räckviddsrapport ORVESTO Konsument*. Stockholm: Kantar Sifo.
- Kungliga biblioteket (2018). *Svenska dagstidningar*. Hämtad 2018-04-12 från <http://tidning.kb.se/nld/nld/main?tidnId=&katId=24&PFD=1800-01-01&PTD=2000-1-1&titel=dagens+nyheter&fritext=&sortering=info&sok=S%25C3%25B6k>
- Ledin, Johanna, & Moberg, Ulla. (2010). Textanalytisk metod. I Ekström, M. & Larsson, L. (Red.), *Metoder i kommunikationsvetenskap* (s. 153-177). Lund: Studentlitteratur.
- Nelson, Thomas E.; Clawson, Rosalee A.; & Oxley, Zoe M. (1997). Media Framing of a Civil Liberties Conflict and Its Effect on Tolerance. *The American Political Science Review*, 91(3).
- Nilsson, Björn. (2015). *Socialpsykologi: teorier och tillämpning*. Stockholm: Liber.
- Semetko, Holli A., & Valkenburg, Patti H. (2000). Framing European Politics: a content analysis of press and television news. *Journal of Communication*, 50(2), 93-109. doi: 10.1111/j.1460-2466-2000.tb02843

Shehata, Adam. (2015). Journalistikens dagordningar och gestaltningar. I M. Karlsson, J. Strömbäck (Red.), *Handbok i journalistikforskning* (s. 353-371). Lund: Studentlitteratur.

Shoemaker, Pamela J., & Reese, Stephen D. (1996). *Mediating the message: Theories of influences on mass media content*. New York: Longman.

SVT. (2018). *Public service-redovisning*. Stockholm: SVT.

Tankard, James W. (2001). The Empirical Approach to the Study of Media Framing. I S. D. Reese, O. H. Gandy, & A. E. Grant (Red.), *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World* (s. 95-105). Mahwah, N.J: Routledge.

Tuchman, Gaye. (1978). *Making News: A Study of the Construction of Reality*. New York: Free Press.

Bilagor

Bilaga 1. Kodschema (svenska)

Anvarsgestaltning

1. Förekommer det i texten att någon nivå av regering eller annan internationell institution som har förmågan att underlätta problemet? (J/N)
2. Förekommer det i texten någon nivå av regering eller annan internationell institution som bär ansvaret för situationen/problemet? (J/N)
3. Förekommer det förslag på lösningar till situationen/problemet? (J/N)
4. Förekommer det någon särskild individ (eller grupp) som bär ansvaret för problemet? (J/N)
5. Förekommer det i texten att problemet kräver brådskande åtgärder? (J/N)

Mänskligt intressegestaltning

1. Förekommer det ett mänskligt exempel eller ett "mänskligt ansikte" på problemet? (J/N)
2. Använder sig texten av adjektiv eller karaktärsdrag som ska generera känslor av raseri, empati, sympati eller medlidande? (J/N)
3. Läger texten vikt vid hur individer eller grupper påverkas av situationen/problemet? (J/N)
4. Går texten in på privata och personliga delar av aktörernas liv? (J/N)
5. Innehåller texten någon visuell information som är ämnad att generera känslor av raseri, empati, sympati eller medlidande? (J/N)

Konfliktgestaltning

1. Innehåller texten någon meningsskiljaktighet mellan parter/individer/grupper/länder? (J/N)
2. Klandrar en part/individ/grupp/land en annan för problemet? (J/N)
3. Refererar texten till två eller flera sidor av problemet? (J/N)
4. Refererar texten till vinnare och förlorare? (J/N)

Moralgestaltning

1. Innehåller texten några moraliska budskap?
2. Refererar texten till moral, Gud, eller andra religiösa läror?
3. Innehåller texten specifika sociala föreskrifter som indikerar ett visst beteende?

Ekonomisk konsekvensgestaltning

1. Nämnas det i texten något om ekonomiska förluster eller vinster, nu eller i framtiden? (J/N)
2. Lyfts någon aspekt av ekonomisk kostnad i texten? (J/N)
3. Refererar texten till någon typ av ekonomiska konsekvenser som ligger till följd av problemet eller handlingsplanen? (J/N)

Spelgestaltning

1. Innehåller texten någon opinionsundersökning, samt hur något parti/politiker ligger till i opinionsundersökningen? (J/N)
2. Innehåller texten politiker, partier eller andra aktörer i relation till potentiella valresultat och/eller regeringsbildanden? (J/N)
3. Innehåller texten politiker, partier eller andra aktörer som vinner eller förlorar (val, debatter eller rent generellt)? (J/N)

4. Innehåller texten språk eller markörer som refererar till sport eller krig? (J/N)

Bilaga 2. Kodschema (engelska)

Attribution of responsibility

1. Does the story suggest that some level of government has the ability to alleviate the problem? (Y/N)
2. Does the story suggest that some level of the government is responsible for the issue/problem? (Y/N)
3. Does the story suggest solution(s) to the problem/issue? (Y/N)
4. Does the story suggest that an individual (or group of people in society) is responsible for the issue-problem? (Y/N)
5. Does the story suggest the problem requires urgent action? (Y/N)

Human interest frame

1. Does the story provide a human example or “human face” on the issue? (Y/N)
2. Does the story employ adjectives or personal vignettes that generate feelings of outrage, empathy-caring, sympathy, or compassion? (Y/N)
3. Does the story emphasize how individuals and groups are affected by the issue/problem? (Y/N)
4. Does the story go into the private or personal lives of the actors? (Y/N)
5. Does the story contain visual information that might generate feelings of outrage, empathy-caring, sympathy, or compassion? (Y/N)

Conflict frame

1. Does the story reflect disagreement between parties-individuals-groups-countries? (Y/N)
2. Does one party-individual-group-country reproach another? (Y/N)
3. Does the story refer to two sides or to more than two sides of the problem or issue? (Y/N)
4. Does the story refer to winners and losers? (Y/N)

Morality frame

1. Does the story contain any moral message?
2. Does the story make reference to morality, God, and other religious tenets?
3. Does the story offer specific social prescriptions about how to behave?

Economic consequences frame

1. Is there a mention of financial losses or gains now or in the future? (Y/N)
2. Is there a mention of the costs/degree of expense involved? (Y/N)
3. Is there a reference to economic consequences of pursuing or not pursuing a course of action? (Y/N)

Game frame

1. Does the story deal with opinion polls and politicians’ or parties’ standing in the polls? (Y/N)
2. Does the story deal with politicians, parties or other actors in relation to potential election outcomes and/ or coalitions/government formation? (Y/N)

3. Does the story deal with politicians, parties or other actors winning or losing (elections, debates or in general)? (Y/N)
4. Does the story make use of a language of sports or war? (Y/N)

Bilaga 3. Analysschema

Vad handlar texten om? Vad är nyheten och i vilket sammanhang nämns självständighetsrörelsen? Exempelvis: Om Carles Puigdemonts gripande i Tyskland.

Vilka aktörer förekommer i texten och vilka källor används? Framkommer aktörernas åsikter? Får aktörer möjlighet att försvara sig?

Nämns anledningar till att Katalonien ska bli självständigt? Vilka är dem i sådana fall? Tillskrivs anledningar egenskapsattribution eller situationsattribution?

Vilka värdeladdade ord, beskrivningar och metaforer förekommer i gestaltningen? Exempelvis sport och/eller krigsuttryck.

Hur ser bildsättning och bildtext ut? Hur påverkar bildsättningen uppfattningen av texten? Vad skrivs i bildtexten?

Vad är det för statistik, tabeller och/eller diagram som presenteras i texten? Hur är nyhetsgrafiken gestaltad?

Bilaga 4: Samtliga undersökta artiklar

Aftonbladet

Puigdemont väntas kunna förhålla sin utlämning 2017-11-04
Katalaner lovar goda nyval i december 2017-10-31
Övertagande kan leda till sammandrabbningar 2017-10-27
Fortsatt ovisst om Kataloniens nästa drag 2017-10-26
Undersökning: Separatisterna behåller makten 2017-10-23
Rajoy: Vi avsätter Kataloniens regering 2017-10-21
Madrid ger Katalonien ny frist 2017-10-19
Madrid bäddar för att ta makt över Katalonien 2017-10-19
Rajoy ber Puigdemont att handla "balanserat" 2017-10-18
Katalonien skjuter på självständighet 2017-10-10
Stora demonstrationer väntas i Barcelona 2017-10-08
Kataloniens polischef förhörs i Madrid 2017-10-06
Självständighet inom några dagar 2017-10-03
Stor strejk väntas i Katalonien 2017-10-03
Oro och osäkerhet efter folkomröstningen 2017-10-02
Expert: Majoritet inte för självständighet 2017-10-02
Läget i Spanien - kris även för EU 2017-10-02
Bollprojektiler mot röstande i Barcelona 2017-10-01
Bakgrund: Kamp för självständighet 2017-09-30

Separatisterna festar trots ovisshet 2017-09-29
Katalonien: "Spelreglerna har förändrats" 2017-09-21
Nya polistillslag mot katalansk omröstning 2017-09-20

SVT Nyheter

Puigdemont: EU stödjer "statskupp" 2017-11-08
Spanska riksåklagaren utfärdar arresteringsorder för Carles Puigdemont 2017-11-02
Barcelona ändrar sig - vill stanna i La Liga 2017-10-21
Nyval väntas i Katalonien i januari 2017-10-20
Frankrike kommer inte erkänna självständigt Katalonien 2017-10-09
Lättare för företag att lämna Katalonien 2017-10-05
Madrid avfärdar invit om medling 2017-10-04
Katalonien vägrar lämna över kontrollen av regional polis 2017-09-23
Detta har hänt: Folkomröstningen i Katalonien 2017-09-21
Spansk polis hotar stänga katalanska nyhetsmedier 2017-09-20

Dagens Nyheter

Historien blir vi inte av med 2017-10-17
Storföretagen flyr från Katalonien 2017-10-07
Alla måste kunna leva tillsammans i Spanien 2017-10-05
Hundratals skadade när polis slog till 2017-10-02
Litteraturen speglar dagens spanska splittring 2017-11-06
Katalanska ledare hotas av 30 års fängelse 2017-11-03
Puigdemont dök inte upp i Madrid 2017-11-02
Hundratalsentals demonstrerade för ett enat Spanien 2017-10-29
Demonstration för ett enat Spanien 2017-10-28
Enig omvärld säger nej till Katalonien 2017-10-28
Avgörande om Katalonien under eftermiddagen 2017-10-27
Inget nyval i Katalonien 2017-10-26
Madrid går snart om Katalonien 2017-10-25
450 000 protesterade på gatorna i Barcelona 2017-10-21
Separatisternas ambition är att driva ett utnötningskrig 2017-10-21
Separatister på väg förlora tålamodet med Puigdemont 2017-10-16
Juncker: Om vi tillåter Katalonien att separera kommer andra göra likadant 2017-10-14
Vi är här för att se till att vi tillåts vara det som vi vill vara 2017-10-10
Colm Toibín: Nationalism med gamla anor gör dödläget mellan Katalonien och Spanien totalt 2017-10-10
Oenighet om utrop av republiken 2017-10-03
Den väntade självständighetsdeklarationen kommer att skaka Spanien 2017-10-02
Mobilfilm visar polisvåld på skola i Barcelona 2017-10-01
Katalaner ockuperar vallokaler som ska spärras av 2017-09-29
Spanien tar över Kataloniens poliskår 2017-09-23
Ett dussin gripna i spanska polisräder i Barcelona 2017-09-20
Regeringen kräver insyn i Kataloniens räkenskaper 2017-09-15
Junckers uttalande om Katalonien chockar Madrid 2017-09-14
Rafael Nadal kritisk mot folkomröstning om Katalonien 2017-09-12